

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 7-50 Din, polletno 13 Din, celoletno 20 Din; za inozemstvo: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 40 Din. — Račun poštni hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Smrt Stjepana Radića

Zadela ga je srčna kap, ki je bila posledica morilčeve krogle — Splošno žalovanje med Hrvati ter vsemi poštenimi Slovenci in Srbi — Na zadnji poti je spremljalo velikega pokojnika okrog pol milijona ljudi — Veličasten pogled na pogrebni sprevod

Ko je bila zadnje sredo 8. t. m. ponoči »Domovina« že dotiskana, je prispela v Ljubljano žalostna vest, da je umrl v svoji vili na Pantovčaku v Zagrebu veliki voditelj hrvatskega naroda in predsednik KDK Stjepan Radić. Zadela ga je srčna kap, ker mu je oslabilo srce zaradi rane, ki mu jo je zadala kroglja Puniše Račića.

Žalovanje v Ljubljani in ostali Sloveniji.

V tajništvu SDS v Ljubljani se je baš vršila konferenca odbornikov političnih organizacij SDS za mesto Ljubljano. Bilo je navzočih nad 100 strankinih funkcionarjev. Sredi živahnega razgovora je prispela vest o Radićevi smrti. Sprejeta je bila z izrazi globoke žalosti in navzočni so stali poslali pretresljivo posmrtnico, ki jo je govoril poslanec dr. Kramer umrlemu voditelju bratskega hrvatskega naroda in predsedniku KDK. V znak žalosti je bila seja takoj zaključena.

Godbe, ki so svirale na vrtu restavracije in kavarne Zvezda, so utihnile, povsod je občinstvo razpravljalo o nesreči, ki je zadela ne le Hrvate, temveč tudi vse poštene Slovence in Srbe. Že tekom noči so bile na nekaterih poslopih razobešene črne zastave, ki so se naslednjega dne pomnožile po vsej Ljubljani. Prav tako so zavihrale žalne zastave v Mariboru, Celju in drugih večjih krajih Slovenije.

Zagreb ob smrti največjega hrvatskega moža.

Na vest, da je Stjepan Radić umrl, so v Zagrebu odhiteli omladinci, ki so stražili okoli njegove vile, po mestu ter obvestili občinstvo. Ob pol 11. so pričeli zapirati po vsem mestu javne lokale; prekinili so tudi predstave v kinematografih. Po ulicah, zlasti pred uredništvom zagrebških listov so se pričele zbirati množice občinstva, ki so potrte razpravljale o smrti predsednika KDK Stjepana Radića.

Policija je odredila po mestu obširne varnostne ukrepe. Vsa policija in vse orožništvo je bilo v pripravljenosti. Po 11. zvečer so

izšle posebne izdaje zagrebških listov. Na mnogih hišah so že izobesili črne zastave.

Ob polnoči so pričeli zvoniti po vseh zagrebških cerkvah.

Najprej so se oglasili zvonovi v zagrebški katedrali, nato po v vseh ostalih cerkvah. Na ta način so izvedeli za Radićevo smrt vsi ljudje. Ulice so na mah oživele. Vse je drvelo proti Radićevi vili, da se na licu mesta podrobneje informira. Pred Radićevo vilo na Pantovčaku se je pozno ponoči zbralo več tisoč ljudi.

Svetozar Pribičević, ki je z večernim vlakom prispel z Bleda, se je takoj podal v Radićevo vilo.

Za naslednji dan, 9. t. m., je bilo sklenjeno, da se prenese Radićevo truplo v Seljaški dom. Čeprav je bil prenos določen šele na 16. uro, so se že v prvih popoldanskih urah začele zbirati množice na Pantovčaku, zlasti pa pred vilo samo.

Zagreb je nudil sliko najgloblje žalosti. Na sleherni hiši je planolala črna zastava, iz stolpnih lin pa so doneli vsako uro mrtvaški zvonovi.

Prenos trupla Stjepana Radića v Seljaški dom

se je izvršil v ogromnem sprevodu. Ob 16. uri je prispel v vilo Svetozar Pribičević v spremstvu poslancev dr. Kramerja, dr. Popovića in Vilderja. Njim so se pridružili ostali člani vodstva in kluba KDK, med drugimi poslanec Pucelj. Zbral se je tudi celokupni občinski svet s podžupanom Maierjem na čelu. Ob 17. uri so zadoneli z vseh zagrebških cerkva zvonovi. Krsto, ki so jo prinesli iz hiše žalosti štirje seljaki v narodnih nošah, je blagoslovil župnik od Sv. Blaža g. Kerbić.

Po opravljenem cerkvenem obredu je osem seljakov v narodnih nošah dvignilo krsto in jo zaneslo na mrtvaški voz. Nato se je razvil

Sprevod, v katerem je bilo okrog 15.000 ljudi.

Povsod, koder se je pomikal sprevod, so bile ulice na obeh straneh oblegane od skoro nepregledne množice. Skozl neprodoren špa-

lir se je pomikal sprevod v grobni tišini. Povsod je vladal največji red in občinstvo je odkritih glav v največji tišini nemo spremljalo zadnje pot Stjepana Radića v Seljaški dom.

Po sprevodu so se množice mirno razšle in ni prišlo nikjer do izgredov, tako da policija in orožništvo ništa imeli povoda za posredovanje.

Osmrtnica kluba KDK.

Poslanski klub KDK je izdal naslednjo osmrtnico:

«Zlomljen tuge javlja poslanski klub KDK žalostno vest, da je v četrtek 8. t. m. ob 5. uri 55 minut v Zagrebu preminul mučeniške smrti njegov veliki predsednik, narodni poslanec Stjepan Radić, voditelj hrvatskega naroda, učitelj in prosvetitelj seljaštva. Pogreb bo v nedeljo 12. avgusta 1928. Sprevod bo krenil ob 10. uri dopoldne izpred Hrvatskega seljaškega doma na Mirogoj.»

V petek

so nepregledni tisoči prebivalcev v brezkončnem sprevodu prihajali v Seljaški dom,

da zadnjič vidijo svojega velikega voditelja in učitelja ter se poslové od njega. Pred poslopijem so čakali tisoči, ki so zaustavljali promet na ulici. Postavljali so se v vrste ter po dva in dva resnega in potrtega obraza, mnogi pa s solzami v očeh vstopali v poslopije, v katerem počiva na mrtvaškem odru vodja hrvatskega naroda.

Naravnost ogromen naval občinstva je bil popoldne, ko so ljudje odhajali iz uradov in raznih obratov. Posebno mnogoštevilni so bili dijaki. Prišlo je tudi izredno veliko število pristašev in oboževalcev pokojnega Stjepana Radića iz okolice. Množica je tako narastla, da so morali od časa do časa ukiniti tramvajski in avtomobilski promet.

Seljaški dom je bil zunaj in znotraj ves odel v črno.

V dvorani, kjer je bila postavljena krsta s truplom pokojnika na visokem katafalku, je stala častna straža seljakov, Sokolov in akademске mladine. Krsta, dvorana in pred-

dvorje so bili naravnost zasuti z vencami in cvetjem.

Dolgi spreved, ki se je pomikal mimo mrtvaškega odra, se je le polagoma odmikal, dočim je ostalo občinstvo nestrpno čakalo pred zgradbo, da pride na vrsto. Na stopnicah so stali reditelji, katerih posredovanje pa ni bilo potrebno, ker ni ves čas prišlo do nobenega nesoglasja.

Tisoči sožalnih brzojavk.

Pokojnikova rodbina ter poslanska kluba HSS in KDK so prejeli na tisoče sožalnih brzojavk iz vseh delov države in iz inozemstva. Med drugimi je ministrski predsednik dr. Korošec poslal rodbini pokojnika sožalno brzojavko, v kateri imenuje Stjepana Radića velikega rodoljuba in državnika, katerega smrt je napolnila z veliko boleštno vse rodoljubje. Omenjamo še, da so izrazili sožalje vsi češkoslovaški ministri in predsednik Masaryk.

Neštevilni tisoči so prišli že dan pred pogrebom v Zagreb.

Z jutranjimi in popoldanskimi vlaki je prišlo v soboto v Zagreb med drugimi tisoči tudi mnogo Slovencev, da se poklonijo mrtvemu velikemu bratskega hrvatskega naroda. Delavstvo, ki je šlo na delo, se je bilo ustavljalo pred Seljačkim domom in pobožno stopalo pred oder, da še enkrat pogleda v obraz onemu, ki je imel zanj vedno razumevanje in tolažilno besedo.

Število pismenih in brzojavnih sožalnih izrazov je rastlo od ure do ure. Prihajali so iz vseh koncev sveta, iz vseh držav, iz vseh pokrajin naše države.

V nedeljo pred pogrebom.

Jugoslavija še ni videla tako veličastnega pogrebnega spreveda, kakor ga je doživel v nedeljo Zagreb. Že v soboto je prišlo v Zagreb na desetisoče ljudi iz vseh krajev države, v noči od sobote na nedeljo so neprestano prihajale nove množice. Prihajale so z rednimi vlaki, pripeljalo jih je osem posebnih vlakov, ki so bili vsi prenatrpani. Ljudje so se vozili kar v živinskih vagonih

sto in sto kilometrov daleč. Po polnoči so pričele prihajati v Zagreb dolge kolone vozov s seljaki iz bližnje in daljne okolice; poleg njih pa brezkončne procesije pešcev, moških in žensk, s svojimi zastavami na čelu. Ob 5. zjutraj so se množice, ki so prihajale v mesto, strnile v mogočne reke, ki so se vse stekale k istemu cilju, na Zrinjevac, kjer je počival ljubljani in oboževani voditelj v Seljačkem domu.

Pripravljanje spreveda.

Kmalu se je začel pripravljati spreved. V Ulici kraljice Marije poleg Seljačkega doma so se razvrstile dolge vrste seljaških organizacij HSS. Pred vsako organizacijo ali deputacijo posameznih vasi ali mest so nosili tablice z označbo dotičnega kraja. V zraku je plapolala velika množica hrvatskih trobojnic, ovitih v črne koprene. Seljaki v svojih živih narodnih nošah iz vseh krajev Hrvatske, Slavonije, Hercegovosne in Dalmacije so nudili divno, nepozabno sliko. Ženske, a tudi mnogi moški so plakali.

2000 vencev.

Ljudje, ki so prišli v Zagreb preko noči in proti jutru, so se hoteli pred pogrebnimi svečanostmi posloviti od pokojnika še v Seljačkem domu. Šele ob 9. so ustavili defile mimo mrtvaškega odra ter so pričeli nositi na prosto vence, ki jih je bilo okrog 2000, najznačilnejši med njimi

velik trnjevenec,

ki ga je nosil zastaven seljak v narodni noši in na katerem je bila pod steklom pritrjena krogla, ki je zadela Stjepana Radića v Narodni skupščini.

Poleg venca sta korakala poslanca dr. Pernar in Iv. Grandja, sotrpina Radićeva v mučeništvu. Srebrni venec kralja Aleksandra so nosili štirje zastavni gardni podčastniki. Tudi iz Slovenije je bilo nad 30 vencev, med njimi venec Ljubljane, slovenske agrarne mladine ter organizacij KDK in SKS.

Slovo rodbine.

Kmalu po 9. uri so dvignili krsto s katafalka v veliki dvorani Seljačkega doma, da

jo zapro. Prisotna je bila pri tem samo pokojnikova rodbina v krogu narodnih poslancev KDK. To poslednje slovo žene in otrok od moža in očeta je bilo tako ganljivo, da ni bilo nikogar v dvorani, ki ne bi imel solznih oči. Zastavni kmečki fantje so dvignili zapечатeno krsto na ramena, jo ponesli na trg pred Seljačkim domom in položili v pripravljeno mrtvaški voz, ki ga je nato obkrožila častna straža.

Med tem je prispel zastopnik kralja, armijski general Matić, takoj za njim pa nadškof dr. Bauer, ki je blagoslovil truplo ob mnogoštevilni asistenci duhovščine. Pevski zbor je mogočno in pretresljivo zapel žalostinko.

Poslovilni govori.

Po končanem obredu se je pojavil na balkonu Seljačkega doma podpredsednik HSS, dr. Vladko Maček, ki se je poslovil od velikega pokojnika v lepih in značilnih besedah. Nato so govorili predsednik KDK Pribičević, dr. Ante Trumbić, mestni župan Heinzel, zastopnik Radićevega rodnega kraja Trebarjevega, zastopnik ljubreškega okraja, kjer je bil Radić prvič izvoljen za poslanca, zastopnik delavstva, vrhovnih narodnih in kulturnih organizacij ter raznih prečanskih pokrajin, med njimi za Slovenijo dr. Marušič. Zadnji govornik dr. Sekula Drljević je končal svoj govor med klicanjem množice «Slava Stjepanu Radiću!»

Takoj nato je zadonela z balkona Seljačkega doma trobenta in ves ogromni spreved se je začel pomikati mimo pokojnikove krste.

Pogrebni spreved je otvorilo hrvatsko Sokolstvo

na konjih in peš. Za njimi so korakale seljakinje Sokolice in seljaki Sokoli v narodnih nošah svojega kraja.

Jedro spreveda so tvorile organizacije HSS. Pod nepreglednim številom zastav so korakali drugi za drugim zastopniki Boke Kotorske, organizacije iz Dalmacije, Bosne in Hercegovine, Vojvodine, Slovenije, Hrvatske in Slavonije. Kljub ogromni množici, ki se je zbrala na ulicah, po katerih se je pomikal spreved, je

Stric Janez v vojni

(Po Pierre Villetardu priredil B.)

(Dalje.)

Stric Janez jo je debelo pogledal:

— In kaj imam jaz opraviti z vašim bratrancom?

Na to vprašanje mu je nerodno odgovorila:

— Stvar je ta; moj bratranec tistih tri sto kron ne more plačati. Poznam ga pa dobro: čast mu je nad vse. Ustrelil se bo. Zato sem jaz moralno zanj odgovorna.

Stric Janez je pomišljal, potem pa je vprašal:

— Oprostite, gospodična Fini, pri kakšni igri pa je vaš bratranec izgubil tistih tri sto kron?

— Pri taroku.

— Vraga! Pri topničarjih pa potemtakem visoko igrajo! ... Mi v kavarni v Zabrežju smo igrali največ do dveh kron petdeset.

— Mogoče, je dejala Fini nestrpno, toda naslednjega dne niste napadali italijanskih pozicij.

Stric Janez je pritrdil:

— To je že res!

— Stvar je taka, je nadaljevala Fini, da bi mu jaz rada takoj poslala celo vsoto, toda ...

Odpri la je svojo torbico in pokazala stricu Janezu vsebino, rekoč:

— Celih trinajst kron!

— Pustite to, je odvrnil Janez, ki mu je vsa stvar že postajala nerodna. Saj je sedaj

vojna in za časa vojn se dolgovi sploh ne plačujejo ...

Gospodična Fini pa se je ujezila:

— Vi ste lepa klada!

— Kako?

— Pustite me! K sreči nisem tako bedasta, da bi računala na vas. Onih tri sto kron bo pa le plačanih. Dal mi jih bo Pavel in on že vé zakaj!

Pri teh jeznih, z rezkim glasom izgovorjenih besedah je pa strica Janeza moral sam vrag zmotiti, da je dejal:

— Dovolj besedi, draga gospodična Fini. Jaz vam bom dal tistih tri sto kron. Še danes bom ponje pisal Kreditni banki. Toda vi mi pa morate obljubiti dve stvari: prvič morate pisati svojemu bratranču, da se kart ne sme več dotakniti, druč pa, da pustite onega poročnika.

— Saj je vendar moj sošolec.

— Vrag ga vzemi, čeprav je vaš sošolec.

Fini je bila snela svoj klobuk in zamišljeno božala cvetke na njem. Slednjič je globoko vzdihnila in dejala:

— Vi ste strašni, toda hočem vas ubogati.

Janez jo je prijel za roko in roko v roki sta šla domov. Ko je pa zvečer napisal pismo Kreditni banki, naj mu pošlje od negovega tekočega računa tri sto kron, je grdo zaklel: škoda mu je bilo lepih novcev. Toda, dejal si je:

— Obljubil sem, čeprav bedasto, in ostati moram mož beseda.

Ko je teden pozneje dospel dežar, ga je s težkim srcem izročil Fini, ki je bila tako navdušena, da mu je pritisnila vroč poljub

na zagorelo, brazgotinasto lice. Stricu Janezu je postalo kar toplo pri srcu.

— Čujte, mu je dejala veselo. Do kdaj pa imate jutri zvečer službo?

— Moja straža se jutri konča ob devetih. Toda, zakaj vprašate, Fini?

— Zato, ker so tako lepe mesečne noči, pa bi se rada enkrat šla z vami sprehajat.

Stric Janez je ta predlog z veseljem sprejel in ločila sta se že kot najboljša prijatelja.

Toda naslednje jutro je bila Fini izginila. Janezu se je pa čudno zdelo, da čuvaja in njegovo ženo ta dogodek prav nič ne vznemirja. Debela svetlolasa ženska je čisto mirno razobešala perilo na razpete vrvi in na Janezovo vprašanje je žalostno odgovorila:

— Kaj jaz vem, dragi moj gospod Tršan. Dandanes je takšen križ z otroki, da se Bog usmili, posebno pa z dekletji, če doraščajo.

Tu stric Janez ni ničesar zvedel, toda začelo se mu je že svitati, da jo je pobrisala «gospodična» Fini z njegovim denarjem. Iz tega, da se mati ni razburjala, je bilo razvidno, da je svojo hčerko že dobro poznala in da menda tega ni napravila prvič. Stric Janez se je še obrnil na čuvaja, toda možak je bil popolnoma pijan. Drugega mu ni odgovarjal, kakor da so Italijani največje svinje na svetu.

Stric Janez je bil divji, da ga je punčara tako povlekla, in kar hudo mu je bilo za tiste lepe tri stotake, ki jih ji je bil dal. Vendar si je slednjič dejal:

— Poštena duša sem, zato sem se pa dal prevarati.

vladal povsod popoln red,

ki so ga vzdrževali reditelji brez pomoči policije. Na balkonu Hrvatskega seljaškega doma je bilo poleg vodstva KDK in domačih novinarjev tudi mnogo zastopnikov inozemskih velikih listov, ki so presenečeni opazovali ogromni veletok množic in niso vedeli, ali naj se bolj čudijo silnim množicam in njihovi vzorni disciplini ali pa nepozabni sliki, ki jo je nudilo to morje pestrih in dragocenih narodnih noš.

Poslednja od vseh organizacij HSS je bila zagrebška organizacija, pred katero so nosili

veliko hrvatsko zastavo, ovito v črno kopreno in na njej Radićevo sliko.

Nato je sledilo zagrebško meščanstvo z zastopniki vseh kulturnih in gospodarskih ustanov. Najprej so korakale ženske organizacije deloma v črnih oblekah, deloma v narodnih nošah. Mnogoštevilno pa je bila tudi zastopna akademska mladina pod svojo zastavo, skupno z univerzitetnimi profesorji. Za akademsko mladino so šla razna društva, oblastni poslanci, župani raznih mest in občin, cel polk skavtov in drugi. Izredno močno je bilo zastopano tudi delavstvo, zlasti delavstvo državnih železnic in poštni uslužbenci. Prav tako tudi obrtniki. V sprevedu je korakala tudi

močna deputacija Jugoslovenskega Sokola,

zaključilo pa je ta prvi del spreveda, ki je defilirala mimo krste, nad 4000 ognjegascev iz vseh pokrajin države.

Nadškof dr. Bauer je okrog 15. ure, ko je velik del spreveda že davno pasiral pokopališče, še enkrat blagoslovil krsto, na kar se je tudi

mrtvaški voz, v katerem je bilo vpreženih šest vrancev,

uvrstil v spreved. Pred krsto je korakalo okoli 300 pevcev, ki so peli med potjo ob spremljanju sokolske fanfare. Za njimi so nosili kraljev srebrni venec štirje podčastniki kraljeve garde, potem je stopalo pet češko-slovaških narodni poslancev. Pred duhovščino je nosil neki seljak trnjevenec. Za krsto

je šla Radićeva rodbina, za njo pa ostali sorodniki in poslanci KDK. Poslanci so bili polnoštevilno zbrani. V prvi vrsti so šli Pribičević, dr. Maček in Gijuro Valečić. Na obeh straneh so korakali poleg rodbine in poslancev Sokoli in omladinci. Pogrebni spreved so zaključili mestno zastopstvo z županom Heinzlom, člani Novinarskega udruženja ter uradništvo.

Začetek sprevedu s Sokoli je prispel na Mirogoj okrog 13. ure. Sokolska konjenica se je postirala pred pokopališčem, da je vzdrževala red, ostalo Sokolstvo pa je stvorilo špalar od vhoda do groba. Vsi ostali

udeleženci pogrebnega sprevedu so tudi mimo odprtega groba samo defilirali in nato na nasprotni strani takoj zopet zapustili pokopališče.

Spreved se ob grobu ni prav nič ustavljal; vsakdo se je samo poklonil grobovom hrvatskih mučenikov in šel hitro dalje.

Prihajale so nepregledne množice. Zastave so se druga za drugo priklanjale odprtemu grobu, v katerem sta že počivala Pavle Radić in dr. Basariček.

Trajalo je dve, tri ure in še vedno so prihajale nepregledne množice. Šele okoli pol 17. so začeli prinašati prve vence in nastop nosilcev vencev je trajal zopet nad pol ure.

Končno je okrog 17.

prispel voz s krsto pokojnika.

Seljaki so dvignili krsto z voza in jo ponesli h grobu. Pevski zbori so odpeli žalostinko, kanonik Strahinščak pa je opravil zadnje obrede ob mnogoštevilni asistenci duhovščine. Ko so seljaki spustili krsto v grobnico, se je poslovil od Stjepana Radića podpredsednik HSS poslanec Valečić, katerega govor je prekinjalo ihtenje prisotnih. Pevsko društvo «Sljeme» iz Šestin, najstarejše hrvatsko seljaško pevsko društvo, je odnelo še zadnjo ganljivo žalostinko, sokolska fanfara pa je odsvirala «Lepo našo domovino». Zastopnik hrvatskega Sokola iz Splita je prinesel v srebrni čaši morsko vodo iz Jadranskega morja in poškopil z njo pokojnikovo krsto. Od pokojnika sta se še poslovila s kratkima nagovoroma zastopnica ženskih organizacij

HSS in mali kmečki deček Ivica Kuntić, ki je z drhtečim nežnim glasom izrekel

zadnje poslovljne besede velikemu pokojniku, velikemu prijatelju otrok.

Mirno in tiho se je v globoki žalosti polagoma razšla vsa silna množica.

Tako veličastnega pogreba še ni doživela Hrvatska. Na stotisoče naroda iz vseh hrvatskih krajev je šlo mimo mrtvega vodje pred Seljačkim domom, da se z nemim pozdravom poslove od njega. Cele ure je trajal spreved stotisočev. Vsakogar je pretreslo do dna srca, ko je videl to ljubezen in vero.

Tako je pokopal hvaležni hrvatski narod svojega največjega moža.

Drzne klerikalne nasilnosti napram uslužbenim delavcem

Šmarje pri Jelšah, avgusta.

Gonja proti naprednim časopisom v našem okraju je velika. Kdorkoli je količkaj odvisen od državne, oblastne ali druge v klerikalnih rokali se nahajajoče službe, mora opustiti «Jutro» ali «Domovino» in si naročiti «Slovenca», «Slovenskega Gospodarja» ali druge njima sorodne časopise. Podobnega nasilja že nad 80 let stari ljudje ne pomnijo. Že čisto blizu je čas, ko bomo morali po farovžih in drugih hišah klerikalnih mogotcev delati tlako in poleg visokih davkov, ki so pod klerikalnoradikalno vlado dosegli rekord, tudi desetino dajati. Prav tako kakor pred letom 1848.

Višek nasilnosti pa se dogaja pri gradbi nove okrajne cese Belo—Zibika—Prisava. Kdor hoče pri tej cesti kaj zaslužiti, si mora naročiti «Slovenskega Gospodarja», za katerega so že pri izplačevanju mezde odšteli celoletno naročnino 32 Din. Kdor se pa protivi tej v nebo vpijoči nesramnosti, za njega velja: «Zbogom, ljubi prijatelj! Išči si službe, kjer hočeš!»

Vprašamo samo, ali Vas ni sram, da ne najdete poštenje agitacije za nabiranje naročnikov na časopisje, ki je sicer polno besnega sovraštva napram političnim nasprotnikom.

Upajmo vsaj vsi, ki smo poštenjaki, da bo doba takih nesramnosti že skoro minila. Zave-

9. Usodna noč.

Teden dni je bil Janez silno slabe volje. Vse ga je jezilo. Razen tega je tudi deževalo in postajalo mu je dolgčas. Tovariši so opazili, da je čemeran, in nekega dne mu je dejal narednik Tonejc:

— Veš, Janez, kaj bi bilo zate najbolje: piši ženi, naj pride, pa te bo slaba volja kmalu minula.

Tu je pa šele Janez vzrojil:

— Moja žena? Ne, tega pa ne! Dragi moj Tonejc, če bi ti poznal mojo ženo, bi ne govoril tako.

Prišla je noč in Janez je odšel na progo stražit. Popoldne se je bilo zjasnilo in toplo solnce je bilo posušilo premočene ceste in trate.

Janez se je naslonil na brzojavni drog in zamišljeno opazoval pokrajino. V daljavi so črtali griči svoje temne obrise v zvezdnato nebo. Le tu in tam je veter naglo gnal težke črne oblake. Stric Janez je sanjal v lepo noč in spet se ga je lotevala otožnost.

Naenkrat se je pa kar stresel. Tik mosta se je nekaj gibalo v vrbju. Nekdo se je počasi plazil proti mostu. Temne postave ni mogel natančno razločiti, kajti iz reke je vstajala megla.

Na mah si je postal svest, da je vojna in da se morda nahaja v smrtni nevarnosti. Bil pa je še dovolj hladnokrven, da je z gromkim glasom zaklical:

— Stoj! Kdo je tu?

Snel je puško z rame in pokleknil na eno koleno. Tako je čakal. Odgovora ni dobil, pa

tudi nič se ni več ganilo. Morda je bilo vse le izrodek domišljije? Toda naenkrat je zapazil, da se kakih trideset korakov pred njim vrbje spet giblje. Obenem se je velika postava izluščila iz teme. To pot stric Janez ni več dvomil... italijanski špijon se je plazil proti mostu, da ga razstreli.

— Stoj! Sicer streljam!

Postava pa ni ubogala, temveč lezla počasi in previdno naprej. Stric Janez je pomeril in sprožil. Svetlo je bruhnilo iz puške in rezek pok je odjeknil. Janez se je tako prestrašil, da je za nekaj trenutkov zamižal. Ne da bi vedel, kaj dela, je prijel za piščalko, ki jo je imel obešeno na rdečem motvozu okoli vratu, in zažvižgal na pomoč.

Toda strel je bil že spravil pokonc nje-gove tovariše, ki so po večerji sedeli v skednju in se pogovarjali. Možje so prihiteli vsi zasopli.

— Janez, za božjo voljo, kje pa si? je od daleč zaklical narednik Tonejc.

— Tukaj, se je začul slab glas iz teme.

— Si ranjen?

— Ne vem... Mislim, da ne, je odgovoril Janez, ki se je bil sesedel v travo in se ni več ganil.

— Kaj pa je bilo?

— Streljal sem.

Stric Janez se je dvignil in tovariši so ga kar obsipali z vprašanji.

— Na koga si streljal? je vprašal kolesar Majcen.

— Nisem dobro videl... Temna postava se je plazila tam po tistem vrbju proti mostu. In pokazal je z roko v smeri proti vrbam:

— Tamle...

— Idimo pogledat, je komandiral narednik Tonejc. Sneli so puške in se oprezno bližali grmičju...

Janez je ostal na mestu. Bil je tako razburjen, da ni bil v stanju, slediti svojim trem tovarišem. Naenkrat je začul iz daljave glas:

— No, to je pa bil imeniten strel... Počil je kravo!

Majcen mu je zaklical:

— Janez, odkdaj si se pa spravil na kravlj lov?

Na te besede je prihitel Janez, rekoč:

— Kai se vam blede? Za norca me pa ne boste imeli!

Ko se je pa spustil po železniškem nasipu navzdol k vrbam, je našel v krvi svojo žrtev — kravo. Medtem je že prihitelo nekaj kmetov iz najbližjih hiš in stric Janez jih je moral slišati par prav poštenih.

— Hudiča, ali si znorel, da greš ubijati kravo?

— Veseli se, da ni moja, drugače bi ti sedaj slaba pela.

— Prismoda!

— Ne, takega osla pa še nisem videl!

Stric Janez se je skušal zagovarjati:

— Prepoved, da se nihče ne sme približati železniški progi, je povsod nabita.

— Pa ta prepoved ne velja za krave, budalo.

— Ali znajo morda krave čitati?

— Pustite me vendar...

(Dalje prihodnjič.)

đajmo se, da smo mi tisti, ki jim lahko račune prekrizamo. Strnimo se vsi, ki nam je svoboda ljuba, v močno Kmetско-demokratsko stranko, kajti sloga jači, nesloga in razdrapanost pa tlači. Klerikalci, ki so danes na vladnih stolcih, so kmečkemu in delavskemu stanu pisana mačeha.

Govoril sem s kmetom, zagrizenim klerikalcem, ki mi je hvalil klerikalno stranko, češ, da plačuje sedaj manj davka kakor pred par leti. Vprašal sem ga med drugim, koliko plačuje sedaj manj davka kakor pred letom 1926. Odgovoril mi je, da je do leta 1926. plačeval letno 900 Din, zdaj pa plačuje 1200 Din.

Ne vem, ali je možak res ako zagoveden ali pa se norčuje iz samega sebe.

Vidite, dragi čitatelji «Domovine», kakšni so klerikalci. Oni hvalijo svojo stranko, a ne vedo, zakaj.

Da je to gotova resnica, kar je tukaj pisano, pooblašča pisec teh vrst g. urednika, da pove njegovo ime vsem naročnikom «Domovine», ki se zglase v uredništvu.

Kako pa pri naših ljudeh?

Naprednjaki delodajalci dajejo zaslužek, ne da bi vprašali delavca, kateri stranki pripada in na kakšne časopise je naročen. Tako bi bilo tudi prav. Ali zaradi nesramnosti, ki jih uganjajo klerikalci, bodo morali tudi naši ljudje tako «človekoljubno» ravnati. Za posledice pa bo odgovorna SLS, ker je to nekrščansko modo začela uvajati.

Politični pregled

Pretekli teden je bil v znamenju smrti Stjepana Radića, ki je globoko zasekala v vse naše notranjepolitično življenje. Beograjski hegemonisti so ves čas njegove bolezni od zločina v Narodni skupščini dalje napeto sprejemali poročila o njegovem zdravstvenem stanju. Boječi se, da bi njegova smrt mogla iz temeljev spremeniti celotni položaj, in končno je v sredo zvečer nastopila katastrofa:

Stjepan Radić je umrl.

Vest o Radićevo smrti je vplivala v vsej državi kakor bomba. V Beogradu je zastalo vse delo. Narodna skupščina, ki je v pospešeni naglični sprejemala razne vladne predloge, se je

naslednjega dne sestavila k žalni seji, na kateri so vladinovi preivali krokodilove solze za voditeljem hrvatskega naroda, ki ga je ubil vladinovec Puniša Račić. Vlada, Narodna skupščina in poedin poslanski klubi so hiteli izrekat svoje sožalje pokojnikovim rodbini in poslanskemu klubu HSS, prezirajoč KDK. Tako Radićevo rodbina kakor poslanski klub SHS pa sta odklonila te izreze sožalja ter oklonila tudi njihovo udeležbo na pogrebu in na ta način izrazila

prezir onim, ki imajo na vesti Radićevo pre-zgodnjo smrt.

Med tem, ko so se v Zagrebu pripravljali na pogreb, je šla vlada mirno na dnevni red. Narodna skupščina je nadajevala z delom, kakor da se ni nič zgodilo, čeprav je bilo povsod opažati največjo nervoznost in razburjenje radi negotovosti, ki je zavladala po Radićevo smrti.

Značilno vlogo so igrali v Narodni skupščini zemljoradniki, ki so predstavljali v okrnjeni okrvavljeni Narodni skupščini edino opozicijo. Do konca tedna so vodili v skupščini obstrukcijo ter skušali z raznimi predlogi ovirati vladno večino. Končno pa so se z vlado pobotali.

Vlada je sprejela vse njihove zahteve, za kar so zemljoradniki opustili obstrukcijo

in le še nadalje ostali v navidezni opoziciji. Na ta način so vladi omogočili, da je rešila na hitro roko celo vrsto zakonov, ki jih je predlagala samo za to, da bi v primeru novih volitev vladne stranke ne šle pred volilce praznih rok in bi lahko pokazale vsaj nekaj zakonov na papirju. Zato so tudi vsi ti zakoni take narave, da služijo le za agitacijsko sredstvo, v resnici pa nič ne pomenijo. Da bi mogla Narodno skupščino čimpreje poslati domov, je vlada odredila, da so se vršile seje podnevi in ponoči. Le v nedeljo, ko je bil v Zagrebu pogreb Stjepana Radića, ni bilo seje.

V ponedeljek zvečer se je pričela v skupščini razprava o ratifikaciji nettunskih konvencij.

Zastopnik zunanega ministra dr. Šumenković je podal daljšo izjavo, v kateri je naglašal, da nettunske konvencije niso nič novega in da so le posledica že prej sklenjenih pogodb. Novih obveznosti je le malo, priznati pa je seveda moral, da nam tudi nič ne prinašajo. Zavračal je kritiko konvencij in prosil skupščino, naj jih ratificira.

Kako malo zanimanja kaže ta vlada in njena večina za zadeve, ki se tičejo predvsem prečanskih krajev, dokazuje tudi to, da so bili pri razpravi o nettunskih konvencijah

navzoči samo štirje ministri in okrog 150 poslancev.

Vsi poslanci iz prečanskih krajev so pobegnili iz dvorane, da ne bi nosili pred svojimi volilci odgovornosti za težke posledice, ki jih morajo roditi nettunske konvencije. V dvorani je bilo le okrog 15 radikalov. Zato pa so bili polnoštevilno zbrani vsi klerikalci, ki so s tem znova pokazali, da so hujši od radikalov samih.

S 158 glasovi je vladna večina pozno ponoči nettunske konvencije sprejela.

Narodna skupščina bo zasedala morda še dva dni, na kar bo odgodena do jeseni.

Značilni za razmere, ki vladajo v koaliranih strankah, pa so spori, ki se pojavljajo pri vsaki priliki. Posebno hud spor je nastal med radikali in demokrati ob priliki volitev novega predsednika finančnega odbora. Dosedanji predsednik tega odbora dr. Subotić je postal finančni minister. Demokrati so zahtevali predsednika zase, radikali pa niso hoteli popustiti in so s pomočjo klerikalcev izvolili za predsednika radikala. Demokrati so bili zaradi tega tako ogorčeni, da je dosedanji

podpredsednik finančnega odbora dr. Šečerov podal ostavko.

V utemeljitvi ostavke pa je navedel, da vodi finančna politika v katastrofo in da za tako početje ne more več dalje nositi odgovornosti. Njegova izjava je vzbudila v vseh političnih krogih veliko pozornost, ker mora on kot podpredsednik finančnega odbora in član vladne večine pač najbolje poznati pravo stanje državnih financ.

V Zagrebu so padale zadnje dni važne izjave. Ob priliki smrti je izdalo vodstvo SHS na narod

proglas, v katerem poudarja, da bo ostala politika stranke neizpremenjena

in da bo tudi po smrti Stjepana Radića ostala zvesta njegovim načelom ter nadaljevala do konca borbo za enakopravnost in pravico v državi. Hegemonisti so računali, da bo prišlo do razpada KDK, a izkazalo se je, da je smrt Stje-

Soteščan:

V Zakotju

Povest po zapiskih vaške kronike.

Vasica z naslovnim imenom leži na zaprtem kraju valovite Peške doline, tam, kjer prehaja v bregovito senožet. Petero hišic z lesenimi gospodarskimi poslopji je raztrese-nih po senčnem kotu; nobenega ni postavila umetniška roka, kar spričujejo debeli, površni obtesani hlodi v izbočenih stenah in tramovi v tennih, zakajenih ostrejših. Ker je ta vas najbolj oddaljena od trga in njeno ležišče še nekoliko dvignjeno nad dolino, ji dolinci odrekajo svojo ravninsko pravico ter imenujejo njene prebivalce hribovce. Ti pa so kljub temu ponosni na svoj kotiček, na ozko, belo cesto, vodečo med hišami, in na potoček, ki šumi za vašjo v ozki, z grmovjem obraščeni strugi. Skromni so ti ljudje in preprosti v neklih ozirih, sicer pa so vsi do zadnjega neke vrste čudaki.

Kakor se sučejo planeti okrog solca, ki jim daje življenje, tako je bil Kotar, premožen posestnik v Zakotju, središče, krog katerega se je sukalo mlado in staro. Mož, ki se je med hojo zibal na vse štiri strani sveta, je skrival v sebi posebno naravo: včasih je bil zabaven in dovtipen kakor godec na kmetemskem ženitovanju. Takrat bi za pohvalno besedo odstopil polovico premoženja. Ob najmanjši jezi pa se mu je široko čelo nabralo v gube, polastila se ga je čemernost in tedaj so se mu robate besede vsipale iz ust. Glas

mu je bil grmeč in z rokama, ki sta se mu ob govorjenju pestili, je otepal okoli sebe. Večkrat je med rohnenjem čudovito poskočil, da se mu je pod nogami stresla zemlja in tedaj je z visokim glasom ponovil svoj «ja, no, ja», ki ga je dostavil vsaki drugi ali tretji besedi.

Jaka, tako je bilo Kotarju ime, je bil močan kakor hrast. Z lahkoto je ustavil voz, naložen s senom, kadar se mu je sprožil na bregoviti senožeti. Debla in hlode, katera so drugi vozili z živino, je vlačil sam, in bremena, ki so jih drugi komaj privzdignili, je mogel nositi ure hoda. Enkrat se je bil nanj zvrnil voz, naložen s senom. Sosedje, opazivši nesrečo, niso bili kos, da bi ga bili dvignili le nekoliko od tal. Zmedeno so tekali okrog voza, poskušali zdaj spredaj, zdaj na zadnjem koncu. Jaka je nekaj časa mirno čakal rešitve, ko pa se je naveličal trpeti, je grozovito zarenčal, voz je zaškripal in Jaka je prilezel izpod njega.

Kljub železni telesni moči je bil Jaka v nekaterih ozirih pravcat strahopetec. Ker je bil silno razburljiv, ni mogel vselej krotiti jezika, zato tudi ni bil izbirčen v besedah, ki so žalile in dražile. Ugnati ga, ni bila težka stvar. Samo s tožbo mu je bilo treba zapretiti in postal je krotek kakor jagne. Vrh tega je bil še pripravljen, plačati kaj v zadoščenje, da je pomiril nasprotnika ter se izognil sodišču.

Kotar ni bil oženjen. Gospodinjala mu je postarna ženica, živeča od mladosti pri njegovi hiši, poleti pa si je pomagal z najemniki. Vstajal je prvi v vasi in zadnji se je podajal k počitku. Čez dan na ie delal kakor živina.

Le opoldne si je včasih nekoliko oddahnil in tedaj je sedel na klopi pod staro češnjo in gledal v oblake. Če so se podili po severu, je zadovoljno pokimal, češ: lepo vreme bo. Nasprotno pa se mu je gubančilo čelo, kadar so megle prihajale od juga, ki obeta dež. Zoprno mu je bilo deževno vreme, ob katerem je skozi odprto okno gledal na cesto, vodečo mimo hiše. Zdaj pa zdaj je nagovoril kakega tujca ali domačina, in kogar je ustavil, se je moral zaplesti v pogovor. Tako je prišel Jaka najčešče do vsakdanjih novic, zakaj silna in nenasičena je bila njegova radovednost.

Z dvema osebama v vasi pa Kotar ni občeval. To sta bila sosed Šimen in kočarica Meta, tako zvana Pogačica. S Šimnom sta bila sprta od zadnje pravde, s katero je ta izgubil pot po Kotarjevi senožeti. Stroške, katere sta sicer čutila oba, bi bil Šimen že še prenesel, a pozabiti ni mogel zvitosti, s katero ga je Kotar pred celo dolino osramotil. Zgodilo se je to-le:

Nekaj tednov po oni nesrečni pravdi sta hodila Kotar in njegov sosed Roglič s sejma. V sladkem razpoloženju — bila sta nekoliko viniena in prijateljstvo ju je vezalo, saj je bil Roglič pri omenjeni razpravi Kotarju najbolj veljavna priča — sta opazila, da jo prav za njima briše Šimen.

«Natrkan je videti», je izpregovoril Roglič, ko se je ozrl nazaj.

«Zalezuje naju», se je raztogotil Kotar. «Besede lovi in načrte kuje za novo pravdo. Ja, no, ja.» — Poskočil je z vso težo svojega

pana Radića, ki jo imajo na vesti hegemonisti, le še bolj ojačila njene vrste.

Poslanski klub in vodstvo HSS sta imela v ponedeljek sejo, na kateri je bilo sklenjeno, da ostane Stjepan Radić tudi še po svoji smrti predsednik stranke,

za poslevodečega predsednika pa je bil izvoljen doseđanji podpredsednik stranke dr. Vladimir Maček.

Poslanski klub KDK bo imel svojo sejo v sredo dopoldne, da razpravlja o nadalji akciji med narodom za dosego svojega cilja, to je pravične ureditve države tako, da bo izključeno nasilje enega dela nad drugim in da bodo vse pokrajine enakopravne.

DOPISI

CERKLJE PRI KRANJU. V nedeljo 19. t. m. bo odkrilo tukajšnje prostovoljno gasilno in reševalno društvo spominsko ploščo blagopokojnemu Francetu Barletu, ustanovitelju in prvemu starosti JGZ. Podrobnosti slavnostnega dne so razvidne na lepakih, ki so jih prejele vse župe JGZ. Dolžnost vseh gasilnih društev je, da se v čim večjem številu, ali vsaj po deputacijah, udeležijo tega slavlja, da naše gasilstvo pokaže s tem, da zna ceniti in spoštovati spomin enega svojih največjih borcev za vzvišeno gasilsko idejo.

SODRAŽICA. (Strela.) V soboto 11. t. m. smo imeli prav buren večer. Gosti temni oblaki so zatemnili okolico in vfil se je dež, ki je sicer ob tej suši zelo dobro došel, ali hudi bliski in gromi so pretjili in nas vznemirjali ter ogrožali varnost. Pogosti bliski so iskali svoja pota prav v bližini, tako da smo bili gasilci kar v pripravljenosti. Malo pred osmo uro zvečer se je hudo zablistalo, razsvetlilo temno noč in že je strela udarila v stanovanjsko hišo občežnanega gosp. Franceta Šege v Zamostec ter mu napravila ogromno škodo. Strela se je razpršila na celo ostrešje in razdrobila tramovje, tako da je popadala strešna opeka na tla. Nato je šla v stanovanje gosp. Cvara. Le naključju se je zahvaliti, da ni bilo človeških žrtev, temveč je strela stanovalce samo omamila, gospo Marijo Cvarjevo

pa na nogah težje obžgala, tako da je bila potrebna zdravniška pomoč, katero ji je nudil gosp. dr. Oražem iz Ribnice. Na podstrešju je začelo tudi goreti, toda požar so domači v kali udušili. Na pomoč je prihitelo prostovoljno gasilno društvo Zamostec, ki pa ni stopilo v akcijo. Strela je ubila v hlevu tudi enega konja.

SV. KRISTOF PRI LASKEM. Na pritožbe davkoplačevalcev se klerikalna gospoda v Laškem ne zmeni prav nič. Bili smo mnenja, da bo dr. Lovšin kot sedanjí gerent naše občine predlagal po preteku svojega desetmesečnega neplodnosnega gerentovanja razpis občinskih volitev, osobito zaradi tega, ker živimo v prepričanju, da je svoj fond že izčrpal. Ker nismo voljni živeti nadalje za kitajskim zidom in ker hočemo imeti v bodoče vpogled v naše gospodarske razmere v občini, odločno zahtevamo, da nam gerent dr. Lovšin pojasni iz katerega fonda črpa sedaj svojo plačo. Ako se to ne zgodi, mora priti vsak davkoplačevalec do prepričanja, da plačujemo naše davke ne za povzdigo in izboljšanje naših gospodarskih razmer, temveč za visoke plače klerikalnim gerentom. Nismo komunisti ali protidržavni elementi, pač pa zahtevamo spoštovanje ljudske volje in poštenost v občinski upravi. Odločno odklanjamo nezakonito nasilno gerentovanje v naši občini in zavzeli bomo v okrilju KDK kot edine rešiteljice kmetskega in delavskega stanu vse potrebne korake, da bomo v interesu celokupnega občinskega gospodarstva prišli zopet do lastnega občinskega zastopstva.

Poziv!

Veliko županstvo ljubljanske oblasti nam je poslalo:

Dne 5. t. m. je zadela vas Gorenje Jezero v občini Stari trg ob Cerkljskem jezeru tik ob italijanski meji katastrofalna elementarna nesreča. Na še nepojasnen način je nastal v kopl sena ogenj, ki se je zaradi vetra z bliskovito naglico razširil po vsej vasi ter jo v nekoliko urah kljub nadčloveškim naporom prebivalstva in gasilnih društev skoro popolnoma vpepelil. Požar je uničil 23 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji ter s skoro vsem inventarjem, senom in vsemi poljskimi pridelki, ki so bili pravkar spravljeni pod

streho. Že itak neimovito prebivalstvo — nad 120 oseb — je sedaj brez strehe, brez hrane, brez obleke. Živina, kolikor je ni v ognju poginilo, je prav tako brez strehe in brez krme. Škoda se ceni na okroglo 4 milijone dinarjev, zavarovalnina je pa prav neznatna. Prebivalstvo, ki ga je že leta 1917. zadela slična katastrofa, gleda z obupom v prihodnost. Podpora, ki sva jo z gosp. predsednikom oblastne samouprave mogla nuditi pogorelcem, zadostuje spričo ogromne škode komaj za prvo silo. Treba je prebivalstvu priskočiti na pomoč z večjimi sredstvi, da se mu vrne pogum ter možnost in veselje do obnove skromnih bivališč.

Obračam se zato na blaga srca vsega prebivalstva ljubljanske oblasti z iskreno prošnjo, da priskočijo ponesrečencem na pomoč z dobrovoljnimi darovi. Vsak, tudi najmanjši prispevek se bo hvaležno sprejel. Prebivalstvo sosednjih občin in vasi se zlasti naproša, da nudi pogorelcem podporo v naravi živila, obleko, krmo, stavbeni les, orodje itd. Pomožni odbor, sestavljen iz delavskih in nesebičnih mož, bo skrbel za to, da se bodo nabrani darovi v denarju in naravi racijonelno uporabljali v pomoč vsem prizadetim.

Darove sprejema v Ljubljani veliki župan in mestni magistrat ljubljanski, na deželi pa vsi sreski poglavarji in uradi, ki jih bodo oni določili.

GOSPODARSTVO

Semenogojstvo na Ljubljanskem velesejmu

(od 1. do 10. septembra 1928.)

Semenogojstvo je posebna panoga umnega kmetijstva, ki odbira in pripravlja od kmetijskih rastlin pasme, (rase), katerim so že privzgojene tiste lastnosti, kakršne želi poljedelec pri svojih rastlinah. Pravilno obdelovanje tal omogoči potem popoln razvoj vseh teh ugodnih lastnosti. Na razstavi bo cela vrsta teh prvovrstnih pasem, vzgojenih na poizkusnih postajah. Semenogojška postaja v Beltincih bo razstavila pšenico, ki daje na pravilno obdelani zemlji po 38 centov najlepšega zrna na hektar. Nadalje žitarice, ki so od-

orjaškega telesa ter je z rokama zamahnil po zraku.

«Ta mrcina! Povsod hoče uveljaviti svojo voljo», je razlagal Roglič. «Veš, kaj. Jaka» je povzel važno, «ozdraviva ga enkrat te bolezni.»

«Kako?» je Kotar vprašalno pogledal Rogliča. Začutil je v sebi vso nezmožnost, napraviti kak pameten načrt, pa tudi nevarno se mu je zdelo poskušati, kar bi ga lahko onesrečilo.

«Veš kaj,» je iztuhtal Roglič, «podtakniva mu denar. Kar se bo zgodilo, prepustiva slučaj.»

«Ne razumem te,» je pokašljaval v zadregi Jaka, napenjajoč ves svoj razum, da bi uganil njegove misli.

«Sezi v telovnik po denarnico, ogleduj jo ter se delaj, kakor da šteješ denar,» ga je učil Roglič. «Medtem pa spusti na tla kak bankovec, pazi, da ga veter ne zanese v travo, ker potem bi bil najin trud zaman. Jaz pa stopim za grmovje in pazim na Šimna.» — Odstranil se je s škodoželjnim nasmehom in že je stal za grmom, razmikal veje, da je videl na cesto.

Kotar je izpolnil, kar mu je ukazal Roglič. Potegnil je iz žepa rejeno denarnico, ki jo je nalašč odpiral in zapiral: slednjič mu je izfrčal iz nje 50kronski bankovec, ki je, zavrtivši se pakrat po zraku, obležal pred Šimnom na cesti. Ta si je mislil: «Kotarja peče vest; žal mu je stroškov, ki sem jih moral trpeti, ter mi jih na ta način želi olajšati.» Sklonil se je, pobral denar ter ga je nekako skrivei vtaknil v žep. Roglič pa je za grmom

zadovoljno tlesknil z jezikom, dosegel je svoj namen.

«Imava ga, hi, hi, hi», se je smejal na vsa usta, ko je dohitel Kotarja.

«In kaj bo zdaj?» se je tresel Kotar v skrbeh za svoj denar.

«Denar si izgubil», se mu je rogal Roglič. «Pa se ne boj: nazaj ga dobiš, in Šimen bo ozdravljen. Mir bomo imeli pred njim, ker prepričan sem, da ne poskusi več nobene pravde. In pomisli, najina zasluga bo, če se to zgodi.»

«Ja, no, ja», mu je pritrdil Kotar ob razstanku in Roglič jo je zadovoljno smeječ se, brisal proti domu.

Kotarja je vsa stvar le nekoliko skrbela. Dospelši domov mu je bila prva pot v hlev, kjer ga je ob polnih jaslih čakala njegova družina: rejene krave, teleta in pitana voliča. V zadnja je bil Kotar kar zaljubljen in ponosen je bil, ker jima ni bilo enakih v okolici. Njima je prvima potožil skrbi, ki se jih je nalezal med potjo, in ko sta ga voliča nekam sočutno pogledala, ga je prevzela še večja bojazen.

Po vasi se je še tisti večer raznesla govorica, da je Kotar na poti s sejma izgubil denar. Roglič je nestrno čakal izida svoje nakane. Poslal je do Šimna moža z vprašanjem, ali je našel denar. Šimen je v dobri veri, da ga nihče ni videl, stvar odločno zanikal, ne vedoč, da se je ujel v nastavljeno past.

Lakomni sosed je imel drugi dan opraviti z orožnikom. Tudi njemu je svoje dejanje trdovratno tajil, dokler ga ni opozoril, da ima

grmovje oči in ušesa ter vidi in sliši, kar se godi na cesti.

«Ali me je kdo videl?» je vprašal Šimen ošabno, toda vidno v zadregi.

«Pri sodišču boste izvedeli,» se mu je glasil odgovor.

«Pri sodišču?» se je ustrašil Šimen. «In zaradi tistega papirja?»

Molče je odprl orožnik usnjato torbico, vzela svinčnik in papir, na katerega je zapisal nekaj besed, na kar je spravil omenjeni list. Že je držal za kljuko hišnih vrat, hoteč oditi.

«Gospod,» je pokašljeval Šimen, «ali me je res nekdo videl?»

«Zvedeli boste,» je odvrnil na kratko orožnik ter se je ustavil pred vratmi. «Postranska stvar je, če vas je kdo videl, poglavito je, ako ste našli denar.»

«Nekaj je ležalo na cesti.»

«Pa ste pobrali?»

«Da nisem jaz, bi bil kdo drugi.» To izrekši je odprl Šimen denarnico ter je pomolil orožniku stlačen 50kronski bankovec.

«Ta je možka,» ga je pohvalil orožnik, na kar je zapustil sobo.

«Gospod,» mu je sledil usiljivo Šimen, «ali me boste zdaj tudi še ovadili?»

«Čemu? Stvar je končana,» ga je pomiril orožnik.

Nerodno se je odkril Šimen odhajajočemu orožniku. Smeh se mu je zibal navidez okrog usten, v srcu pa mu je kipela jeza, izlivajoča se na orožnika in na tistega, ki ga je bil izpazil v grmovju.

Kotar je še tisti dan prejel po orožniku svoj «izgubljeni» denar in hipoma je izvedela

porne proti rji in poleganju, ki zgodaj dozorevajo in dajejo odlične pridelke.

Način, kako se vzgoje nove pasme (rase) s pomočjo križanja (bastardiranja), in uspehe, ki so jih dosegli z umetnim križanjem pri naših žitaricah, bo demonstriral Botanični inštitut univerze v Ljubljani. Z bastardacijo se je med drugim celo posrečilo križanje med pšenico (mati) in ržjo (oče). Potomstvo tega bastarda je pa tako različno, da imajo med brati eden od leta do leta po 5—10 zrnov v slabem klasu, drugi pa v lepo razvitem klasu po 70—90 zdravih zrnov.

Semenogojstvo se proizvaja danes le na poljskih semenogojstih postajah, vendar je vsak umen gospodar tudi sam v stanu vzgojiti potom sistematičnega odbiranja (selekcije) na svojem polju pasme (rase) s privzgojenimi lastnostmi, ki so baš na njegovi zemlji najbolj potrebne.

Perutninska razstava

Naše perutninarstvo donša Sloveniji izredno visoke dohodke. Zato je umestno, da pride tudi ta panoga enkrat do razstave. Ni sicer najprikladnejši čas za to, navzlic temu se bo dal obiskovalcem jubilejne kmetijske razstave vpogled v današnje stanje našega perutninarstva.

Perutninarska razstava bo na prostoru Ljubljanskega velesejma, kjer bodo razstavljene kletke za razno perutnino. Razstaviti je po enega petelina in dve kokoši. Na razstavo bodo pripuščene tudi gosli, race, purani in golobi.

Priglasila za to razstavo sprejema Kmetijska družba najkasneje do 20. t. m. Živali, določene za razstavo, se bodo morale poslati na naslov Ljubljanskega velesejma najkasneje do dne 31. t. m. Pošiljke perutnine za razstavo je na voznem listu označiti kot «razstavno blago», s katerim je združena polovična vožnja po železnici.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo zadnje dni v valutih:

1 ameriški dolar za 56:30 do 56:50 Din;

dne 13. t. m. v devizah:

100 avstrijskih šilingov 801:65 do 804:65 Din;

100 nemških mark za 1354:30 do 1357:30 Din;

100 madžarskih pengov za 990:93 do 993:93 dinarja;

100 italijanskih lir za 296:65 do 298:65 Din;

1 dolar za 56:82 do 57:02 Din;

100 francoskih frankov za 221:41 do 223:41 dinarja;

100 češkoslovaških kron za 168:30 do 169:10 dinarja.

Sejmi

16. avgusta: Sevnica, Cerklje pri Kranju, Skofja Loka, Vače, Lož, Kandija (za živino in stavbni les), Trebnje, Mozirje, Oplotnica, Gornja Lendava, Rakičan, Vuzenica.

17. avgusta: Kapele (okraj Brežice), Šmarje pri Jelšah.

18. avgusta: Mokronog.

19. avgusta: Mursko Središče, Hodoš.

20. avgusta: Stičina, Gornji Mihaljevac (za goved).

21. avgusta: Dokležovje.

22. avgusta: Nova vas (okraj Logatec).

24. avgusta: Kamnik, Kočevje, Št. Jernej (okraj Krško), Laško, Javorje, Trbegovci-Sv. Duh na Stari gori, Slovenska Bistrica, Murska Sobota, Velenje, Rogatec.

25. avgusta: Loka pri Zusmu.

Kratke vesti

— Kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu sprejema od posestnikov in ustanov iz ljubljanske oblasti naročila za visokodebelne jableane (pisani kardinal, dolensko voščenko, parkerjev kosmač, štajerski manšanekar, Baumannovo reneto, kanadsko reneto, ontario, renski bobovec, Harbertovo reneto, prinčevovo jabolko, carjevič, lipovko, virzinski rožnik, dr. Starčević, rdeči kuzinot) od 1. do 30. septembra 1928. Oddaja sadnega drevja se bo izvršila v jeseni. Naročilo mora vsebovati število in ime vsake sadne sorte in točen naslov naročnika (ime, priimek, občina, hišna številka, pošta in železniška postaja). Sadjarji, ki so naročili sadno drevje lani ali pretečeno zimo in ga niso prejeli iz kateregakoli vzroka, pa še reflektirajo nanj, naj ponovijo svoja naročila.

— Na žitnem in živinskem trgu ni bilo zadnje dni opažati pomembnejših valovanj cen. — Na

hmeljskih tržiščih se razvija položaj neenotno. Dočim so v Zalcu (Češkoslovaška) cene precej čvrste, so v Nürnbergu malo popustile.

— Posetniki jesenskega velesejma «Ljubljana v jeseni» od 1. do 10. septembra imajo, če so v posesti sejmске legitimacije za 30 Din, pravico do polovične voznine v obeh smereh. Pri odhodu dajo na domači postaji žigosati legitimacijo in kupijo celo vozno karto. S to se potem brezplačno vozijo nazaj. Zato se karta ne sme oddati vratarjem na ljubljanskih kolodvorih. Ob vходу na velesejem se bo vsakemu potrdilo, da je v resnici obiskal prirediteljev. Železniški popust sta dovolili posestnikom Ljubljanskega velesejma tudi Avstrija in Češkoslovaška, odkoder bo mnogo odziva, saj bo velesejmu priključena jubilejna kmetijska razstava, že sama po sebi pravi kmetijski velesejem. Če v Vašem krogu legitimacij ne bi bilo dobiti, jih zahtevajte naravnost od urada velesejma v Ljubljani.

— Kmetijska industrija na jesenskem velesejmu v Ljubljani (od 1. do 10. septembra) bo letos prvič zastopana, in sicer v strokovno-poučnem oddelku kmetijske razstave. Predvsem je omeniti našo domačo mlinarsko, pivovarsko, oljarsko in žganjarsko kmetijsko industrijo. Posamezne stvari se bodo prikazovale v slikah, diagramih, modelih, preparatih itd. Tako bo n. pr. žganjarska industrija za našega človeka posebne važnosti, ker mu bo pokazala, kaj vse more vnovčiti, medtem ko je sedaj razne gozdne in travniške sadove, za katerih gojenje nihče posebej ne skrbi, puščal v nemar. Ostale panoge mu pa bodo nudile vpogled v predelavanje kmetijskih pridelkov v industrijske izdelke.

— Razstava pohištva bo na željo občinstva zopet prirejena ob jesenskem velesejmu od 1. 10. septembra t. l. Mizarski mojstri iz St. Vidu pri Ljubljani in iz okolice bodo tudi tokrat kompaktno razstavili svoje izdelke pod skupno firmo Obrtna zadruga lesnih strok v St. Vidu pri Ljubljani. Poleg teh bo razstavilo še več velikih mizarskih tvrdk iz vse Slovenije. Izdelki naših mojstrov so priznani po svoji kakovosti in solidnosti ter po skrajno zmernih cenah. Razstavljene bodo kuhinje, spalne in jedilne opreme, nadalje pisarne in drugo od najpreprostejše do najfinejše in najbogatejše izdelave. Za svoje izdelke vsak mojster v polnem obsegu jamči.

vsa vas, kdo ga je našel ter si ga hotel prilaštiti.

Bolj kot vse izgubljene pravde je potrl Šimna ta dogodek. Strast do tožarenja ga je naenkrat minila in šaljivi Roglič je na hruško ob poti obesil nekaj beli zastavi podobnega, v znamenje, da je ponižan ošabnik in poražen njegov največji nasprotnik. Šimnu se je razvnel še hujši srd, ki je razpihaval žerjavico njegovega sovraštva ter ga je razvnel k maščevanju.

Kakor smo že omenili, je imel Kotar še drugega sovražnika, v osebi Pogačice, vaške kočarice. Že misel nanjo mu je bila neprijetna in kadar jo je videl mrmrajočo in s kletvijo na ustih prihajati po vasi, tedaj se ji je izognil s poti. Njena težavna hoja, ki jo je povzročala njena desna noga, mu je zbužala nevesele spomine in tem so se pridružili še očitki, da ji je ravno on zakrivil bedno starost. To očitjanje bi mu bilo mučno in neprijetno, da ga ni večkrat pomirila zavest, da je bila Pogačici njena nesreča zaslužena kazen.

Živo so mu bili v spominu tisti časi — letnico tistega leta je bil pozabil — ko je kupil na sejmu v Tlašnici tistega sivega vola, ki ga je občudovala vsa dolina. Nekako v jeseni je moralo biti: običajna bira za cerkovnika in organista se je oznanila in žita je moral pripraviti dobro in potreseno mero za oba. S ključem v žepu in z mernikom v roki je stopal v prvem večernem mraku navzgor po senožeti, kjer je nekoliko v bregu ob kozolcu

stala njegova kašča, leseni hram, kamor je spravljial žito, sadje in druge pridelke. Kakih deset korakov od kašče ga je srečala Pogačica, noseča na rami težko vrečo. Takrat že ni bila več mlada; trideset let je že dihala sveži zakotski zrak, po obrazu pa bi jih bilo prisojati štirideset. Močne postave je bila in pokonci je hodila kakor kakšen možak.

Ko je zagledala bližajočega se soseda, si je v zadregi popravila vrečo in na obrazu se ji je bralo, da se ga je usrašila.

«Kje si bila, Meta?» jo je nagovoril Kotar.

«V hribih», se je zlagala ter je s povešenimi očmi zbežala mimo njega.

«V hribih je delala,» si je mislil Kotar, «pa so jo plačali z živili, ki jih nosi v vreči.» Ni se oziral za njo, meneč, da je pogodil pravo. Pogled mu je obstal na hramovi strehi, kjer je tik nad žlebom zevala odprtina in umazana slama je visela raztresena po drevesu, stoječem ob hramu. «Veter, ja, no, ja», je zamrmral nevoljno, na kar je odklenil vrata ter je stopil v hram. Tedaj je zapazil, da je v kašči vse prestavljeno in razmetano. Vsaka vreča je stala na drugem kraju in marsikateri se je poznalo, da ji je odpirala tuja, nepoštena roka. Poskočil je, da se je stresel hram ter se je obupno zgrabil za glavo. Njegove misli pa so švigale semintja kakor razdražene ose, dolžile in sumničile; pravega pa niso pogodile, ker jih je v okolici toliko, ki imajo dolge prste in zlobno srce.

Takrat pa se je na vrtu med drevjem pojavil nenavaden šum. Nekdo je z vso silo po-

tresel hruško, stoječo ob hramu, in sladko sadje se je vsulo na tla. Kotar je planil na vrt, kjer se je med drevjem plazila senca, ki se je oprezno premikala po senožeti proti gozdu, kamor slediti ji, se mu ni zdelo varno. «Še bo prišel,» se je tolašil. «počakaj ga.» Urno je zaklenil vrata, poskusil, če je dobro zaprto, ter je legel v seno, naloženo na vozu pod kozolcem. Nekaj časa je premišljal, kako bo zgrabil nepoštenega prišleca; naposled pa je zadržal po senu na tla. To je opazil neznanec, ki se je medtem po prstih priplazil do kozolca ter se je ustavil ob vozu. Glasno smrčanje spečega navozu ga je navdajalo z zavestjo popolne varnosti. «Zdaj ali nikdar», si je mislil in zlobni sklep je bil storjen. Krepko se je uprl s hrbtom v voz, ki se je škripaje premaknil in že je tekkel po poti izpod kozolca.

Kotar se je prebudil ter je planil po koncu. Sanjalo se mu je, da sta se mu splašila vola, ki sta na senožeti zdirljala v dolino. «Ogó, sivec, rmenček ogó», je tulil kakor besen, zlobnež pa, ki se je maščeval nad Kotarjem, je izginil v temno noč.

Kakor plaz, ki se utrga na gorski strmici in drvi v dolino, tako je hitel voz po bregoviti senožeti s Kotarjem navzdol proti vasi. Hitro se je zavedel nevarnosti, v kateri se je nahajal, prestrašen je zaklical na pomoč. Toda ljudje so spali; čul ga je le neznanec, povzročitelj njegove nevarne vožnje, zadovoljen, da so mu bogovi naklonili ugodno priliko za že dolgo časa nameravano maščevanje.

(Dalje prih.)

DOMAČE NOVOSTI

* **Posrečena operacija narodnega poslanca dr. Gregorja Žerjave.** Po nasvetu svojega beograjskega zdravnika g. dr. Brezovnika, se je poslanec dr. Žerjav v petek odločil v Berlinu za operacijo. Operacijo je izvršil sloviti zdravnik dr. Sauerbruch. Operacija dr. Žerjava je obstojala v tem, da je prof. dr. Sauerbruch v okolici srca odstranil del zgornjih reber na zadnji levi strani prsnega koša. Kakor je brzojavil gospod dr. Brezovnik iz Berlina, je operacija popolnoma uspela. Računati je s popolnoma normalnim potekom ozdravljenja, tako da bo mogel dr. Žerjav zapustiti sanatorij že pred koncem tekočega meseca ter se vrniti v domovino. Vsa jugoslovenska javnost bo z zadoščenjem sprejela veselo vest, da je dr. Žerjav operacijo prav dobro prestal.

* **Jugoslovenska sokolska vrsta je na amsterdamski olimpijadi dosegla med 11 narodih tretje mesto.** Minuli teden so končala telovadna tekmovanja na olimpijadi v Amsterdamu. Največ točk so dosegli in so prvi Švicarji. Potem sledijo: 2. Čehoslovaki, 3. Jugoslovenci, 4. Francozi, 5. Finci, 6. Italijani, 7. Američani, 8. Nizozemci, 9. Luksemburžani, 10. Madžarji, 11. Angleži. Glede na tako veliko število tekmujočih narodov je dosegla jugoslovenska sokolska vrsta prav dobre uspehe. Pri tekmi posameznikov je član naše vrste Štukelj na krogih zasedel prvo mesto. Prvak vseh prvakov je letos Švicar; njemu sledi še en Švicar, a na tretjem mestu pa je Štukelj.

* **Odkritje spominske plošče Andrejčkovemu Jožetu-Podmilškaku.** V Krašnji je bil pred kratkim sestavljen pripravljalni odbor za odkritje spominske plošče svojemu rojaku domačinu Andrejčkovemu Jožetu Podmilškaku. Pisatelj Podmilšak je bil rojen l. 1845. na strmem gričku nad Krašnjo, ki se imenuje «Konj». Tam stoji še danes prenovljena Jožetova rojstna hiša. L. 1867. je moral oditi kot sedmošolec za tri leta k vojakom. Služil je kot topničar. Ko se je zopet vrnil od vojakov, je dobil službo pri trgovcu Pesjaku v Celoveu. L. 1871. je postal praktikant pri deželnem odboru kranjskega. L. 1872 pa je dobil službo pri pošti v Trstu. Izpodkopal se je zdravje pri vojaki, zato je umrl že l. 1874 na Sveti večer v Ljubljani. Pisatelj je začel že kot četrtošolec. Njegova plodovitost je bila naravnost čudovita, saj je kar stresal spise, ki so izhajali v «Glasniku», v knjigah «Družbe sv. Mohorja», v «Zori», največ pa v «Besedniku». Njegove povesti so snovno zanimive, zato jih je ljudstvo rado prebiralo.

* **Letalski dan v Celju bo v nedelje 19. t. m.** Ob tej priliki bodo vozili iz Celja v Levec in nazaj trije avtobusi mariborske mestne občine. Po končanem mitingu bodo vozili ti avtobusi proti Konjicam, k Sv. Petru v Savinjski dolini in v Rimske toplice.

* **Cavtat odslej Radičevo.** Občinski odbor v znanem kopaliskem mestecu Cavtatu pri Dubrovniku je sklenil, da se Cavtat prekrsti in se odslej imenuje Radičevo. Vse tamkajšnje prebivalstvo je ta sklep pozdravilo z navdušenjem.

* **Zopet napreden župan v občini Imeno pri Podčetrtku.** Kakor smo že davno poročali, je v občini Imeno pri Podčetrtku iztrgala smrt iz vrst tamošnjih občanov župana posestnika g. Ivana Prebila, starega komaj 40 let, moža, ki je bil vsestransko priljubljen in ki so ga morali spoštovati tudi politični nasprotniki, dasi se je vsikdar odkrito priznaval za pristaša SDS in KDK. Sedaj nam poročajo od istotam, da je prevzel županstvo občine brat pokojnega župana, gosp. Jakob Prebil, ki je tudi odločen naprednjak in pristaš SDS in KDK ter bo vreden naslednik svojega pokojnega brata. Čestitamo njemu in občini!

* **Ne prenašajte političnih bojev na gospodarsko polje!** Načelstvo Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani je na svoji seji 10. t. m. razpravljalo o bojkotnem gibanju, ki se pojavlja v zadnjem času nad obrtništvom zaradi politične pripadnosti. Politične stranke v svoji nestrpnosti pre-

našajo politične boje v gospodarstvo in propagirajo načelo «Svoji k svojim!» Sadovi te strankarske gonje rodijo borbo brata proti bratu in razcepljajo narod, ki je v današnjih težkih gospodarskih in političnih razmerah bolj kakor kdajkoli potreben miru, edinstva in sloge. Zveza obrtnih zadrug najodločneje obsoja gonjo proti obrtnikom, ki niso pripadniki strank, ki propagirajo bojkot, in zahteva, da stranke spoštujejo kot osnovno državljansko pravico popolno svobodo političnega prepričanja. Najostreje obsoja, da gredo politične stranke v svoji nestrpnosti tako daleč, da z javnimi apeli hujskajo proti obrtnikom drugega političnega mišljenja z namenom, da jih gospodarsko uničijo. Zveza obrtnih zadrug poziva politične stranke, da ne prenašajo strankarskih borb v gospodarstvo, zlasti pa ne z namenom, da gospodarsko uničijo posameznika, ki je druge politične orientacije. Apelira za Zbornico za TOI, da kot prva zastopnica interesov naše trgovine, obrti in industrije s svojim vplivom nepristransko prepreči tako gonjo, ki jo propagirajo nekatere politične stranke.

* **Boj in smaga.** Pravljica. Spisal Gustav Strniša. Ilustriral Justin. Kot II. zvezek nove serije knjižnice «Svete vojske» je izšla knjižica z naslednjo vsebino: V vasi Zeja primanjkuje vode. Mladi junak Tomažek najde po dolgih naporih v gorah vir, ki ga straži zmaj in ne dopusti, da bi vaščani napeljali vodo v dolino. Končno se Tomažku posreči ubiti zmaja in rešiti zakleto kraljčino v gori ter vaščanom preskrbeti zdravo vodo namesto pogubnega žganja. Pravljica je zelo napeta in se bo mladini priljubila. Knjižica je bogato ilustrirana, tako da se čudimo, kako jo more nuditi založba za nizko ceno 5 Din. Dajte ljubko knjižico mladini v roke!

* **Velika skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda se bo vršila letos 16. septembra v Novem mestu.** Štirideset let je minilo, kar se je vršila velika skupščina v dolenski metropoli. Družbino vodstvo želi, da se zbero na tej skupščini vsi, ki jim je rodoljubje v srcu, ki pojmujejo velevažno obrambno delovanje Družbe sv. Cirila in Metoda. Velika CM skupščina naj bo ogromen tabor vseh onih Slovencev, ki žele, da se ohrani majki Sloveniji rodna gruda.

* **Vrtnarska razstava bo priključena letošnji jesenski Ljubljanskega velesejma od 1. do 10. septembra.** Imela bo posebno vrednost in pomen. V Sloveniji, obmejni državi naše domovine, je tekla zibelka našemu domačemu vrtnarstvu, posebno pa trgovinskemu. V Slovenijo so še danes uprti pogledi vrtnarstva iz vseh delov naše domovine. Tudi letos bodo najnaprednejši ljubljanski vrtnarji, pionirji v svoji stroki, dali novih pobud tovarišem.

* **Kmetijstvo na Zagrebškem velesejmu (od 25. t. m. do 3. septembra).** Za kmetovalce bo imel letošnji Zagrebški velesejem mnogo privlačnih točk, med drugim razstavo in sejem živine (od 1. do 3. septembra), bogato izbero kmetijskih strojev, semenja in drugega.

* **Podružnica javne borze dela v Celju išče poleg raznih drugih delavcev in obrtniških nameštencev prvovrstno privatno kuharico za Beograd, 1 kuharico za Kruševac in 1 prvovrstno kuharico za Split, 1 hotelsko kuharico za penzijenat v Dubrovniku, 1 gospodično, 16—30 let staro, k dvema malima otrokoma v starosti 3 in 5 let, ki mora znati perfektno nemški, nadalje privatno sobarico za Kruševac in 1 kuharico za uradniško menzo v Sibeniku.**

* **Naši ljudje gredo preko morja.** Zaradi nezaposlenosti v domovini so se naši ljudje zopet začeli izseljevati v prekomorske kraje, zlasti v Kanado. Iz okolice Karlova je odpotovalo te dni nad 200 delavcev v Kanado. Tudi v Argentino je v zadnjem času šlo mnogo naših državljanov.

* **Nekaj novega za Ljubljanski velesejem bo razstava živali društva «Zoo».** To društvo zbira živali iz slovenskih pokrajin za zoološki vrt, ki ga namerava ustanoviti v Ljubljani. Doslej nabrane živali, razen sesalcev, bo društvo postavilo na ogled posetnikom velesejma v paviljonu, kjer bo vrtnarska razstava. Razstava bo vrlo

KALEFLUID

D. Kaleničenka

Aplicira se v medicinskem zboru vsega sveta na milijone bolnikov kot močno okrepčujoče in moč povračujoče sredstvo za časa bolezni in po njej, po operaciji, porodu, napornem duševnem ali fizičnem delu, pri naglem utrujenju, oslabeledosti izločilnih žlez, duševne ali telesne moči, ker:

- «KALEFLUID» pomlajuje in krepi vse elemente organizma.
- «KALEFLUID» povrne izgubljeno moč in zdravje.
- «KALEFLUID» čisti kri od strupov narušene premenne snovi, kot: sečne kisline, uratov, toksinov, ki prinašajo bolezen, predčasno ovenelost in smrt.
- «KALEFLUID» poživljuje krvni obtok in izmenjavo snovi.
- «KALEFLUID» stimulira apetit in prebavo.
- «KALEFLUID» odpravlja fizično, duševno ali moralno utrujenost.
- «KALEFLUID» povrne normalno delovanje srca, krvnih celic, ledvic, jeter, organov za dihanje in prebavo.
- «KALEFLUID» povečuje delovanje mozga — tvorca rdečih krvnih teles in s tem odstranjuje slabokrvnost in sklerozo.
- «KALEFLUID» regulira živčni sistem ter povzroča zdravo spanje.
- «KALEFLUID» onemogočuje hitro utrujenost in povečuje delovno sposobnost.
- «KALEFLUID» podaljšuje periodo aktivnega življenja.
- «KALEFLUID» regulira zvišani ali zmanjšani pulz, normira temperaturo, debeljenje ali pa bolešno hujšanje.
- «KALEFLUID» je potreben vsem onim, katerih organizem je podvržen raznim obolenjem ali zahteva stalno krepitev moči, oslabeledosti zaradi bolezni, prepiche hrane ali napornega dela.

Po dobi zdravljenja s «Kalefluidom» prenehajo same od sebe: slabost, nervoznost, nesposobnost za delo, boleznin in živčno razburjenje ali potrtost, ki so jih izzvali življenjski ekscesi telesa in duha, trpki spomini itd. In prejšnji bolnik postane zopet zdrav ter sposoben za delo in uživa vse radosti mladih let.

G. zdravnikom «KALEFLUID» brezplačno in franko zaradi terapevtskih poizkušanj.

Brezplačno in franko dostavljamo podrobno literaturo z zdravniškimi ocenami.

«KALEFLUID» je odlikovan s 5 «Grand prix» in 5 zlatimi kolajnami.

Važna opomba. Skrivnost pridobivanja vseh visoko zdravilnih fermentov iz živalskih žlez je poznana samo D. Kaleničenku. Zato se varujte ponaredb, a tudi škodljivih imitacij ter zahtevajte samo naravni «KALEFLUID» D. Kaleničenka.

«KALEFLUID» se dobi v lekarnah vseh držav. Za pojasnila se je obrniti na naslov: V Franciji: «Société Kalefluid D. Kaleničenko, Neuilly s-Seine, pres Paris 7, rue de L'Quest; v Angliji: London S. V. 7. 65 Harrington Hardens. General Agency of Kalefluid; v Nemčiji: W. Andrejew, Berlin, Charlottenburg, Niebuhrstr. 75; v Jugoslaviji: Beograd, Bitoljska ulica 5, Miloš Marković.

zanimiva in tudi poučna. Na si jo ogleda vsakdo, ki bo prišel na velesejem!

* **Sir na ljubljanski kmetijski razstavi.** Že tretje leto se bo ponovila razstava sira domačega izdelka, ki bo pokazala, v koliko je slovensko sirarstvo napredovalo tekom minulega leta. Na razstavi sira v prošlem letu se je ugotovil precejšen napredek od prve razstave in tako je pričakovati, da bo tudi na letošnji razstavi zaznamovati napredek. Te razstave se lahko udeleže vse mlekarne, sirarne, pa tudi posamezni zasebni izdelovalci sira in masla, ki proizvajajo te izdelke iz lastnega mleka.

* **Nova številka «Skovirja» je izšla v soboto.** Opozarjamo ljubitelje lahkega, veselega razvedrila na «Skovirja», vsakih 14 dni v Ljubljani izhajajočega edinega slovenskega šaljivega lista.

* **Westfalski slovenski otroci (17 po številu)** so prispeli te dni v Maribor. Privedel jih je gosp. Slavoj Dimnik, upravitelj oblastnega dečjega zavoda. Iz zavoda gredo za nekaj časa k Sv. Martinu na Pohorje, kjer bodo nastanjeni v kaplarni. Ogledali si bodo tudi širšo mariborsko okolico.

* **Pismo ameriškega Slovenca.** Belokranjski rojak g. Ivan Peteh, doma iz Sel pri Adlešičih je bil v Ameriki že nekaj let. Zopet stari kmet, ki je v Ameriki že nekaj let, je pustil svoj dom in prišel v Ameriko. Takrat je bil že v Ameriki že nekaj let. Žezlom diktatorjč

rimekega papeža. Po 40 letih sem se povrnil nazaj pogledat ono vas Sela, kjer sem se narodil. Našel sem jo v še slabšem položaju, Vam in meni milo Slovenijo pa zopet v rokah klerikalizma. Bojevali smo se za slovensko neodvisnost, za ono svobodo, ki je po desetih letih še ni. Dosegli je ne boste tako dolgo, dokler Vam jo bodo delili Vaši duhovniki, po njih ne bo demokracije in enakopravnosti. Oni mislijo, če odstopijo od politike, da bo ljudstvo zapustilo vero in cerkev. Gospodje klerikalci, vi se resnično motite, ali pa nočete razumeti! Demokracija nima drugega v sebi kakor ljubezen do domovine. Njeno naložilo je: vlada za ljudstvo, ljudstvo za vlado. Ne kritiziram vsvarjanje Jugoslavije, ki smo jo pomagali graditi tudi mi, svobodni ameriški Slovenci. Kritike so potrebni Jugoslovenci, ki se ne znajo zediniti za napredek svoje domovine. Ameriški Slovenec, ki pride v staro domovino na obisk, vidi takoj, da ni napredka za kmetškega človeka. Za povzdigo kmetijstva se klerikalni poslanci prav nič ne brigajo, čeprav uživajo največje zaupanje pri kmetih. Kakor ste si postali dragi rojaki, tako pa ležite danes. V Ameriki živi narod dosti bolje kakor doma, kar veste zlasti oni, ki ste že bili v Ameriki. No, tam nimajo fajmoštri in kaplani prve besede in zato živi narod tam tudi bolje. Pred svojim odhodom pozdravljam vse svoje belokranjske rojake.

* Zaradi smrti Stjepana Radića je bila preložena cela vrsta prireditev KDK, med njimi tudi kmetijski praznik na Krškem polju. Kedaj se bo ta praznik vršil, bo javljeno.

* **Znamenite zgodovinske najdbe v Stobih.** Beograjski starinolovec profesor dr. Vl. Petković, o čigar raziskovanju starodavnega mesta Stobi v Južni Srbiji smo že poročali, neumorno nadaljuje svoje raziskovanje in navzlic pomanjkanju sredstev in podpor od strani vlade preseka znanstveni svet z vedno novimi najdbami. Letos je odkopavanje v Stobih trajalo samo 25 dni in vendar je prof. Petković v tem kratkem razdobju dosegel nenavadno lep uspeh. Odkopani predmeti predstavljajo veliko vrednost ter bi lahko služili v čast vsakemu evropskemu muzeju. Stara stavba, v kateri so bili najdeni dragoceni predmeti, je bržčas bila pokopališče. Najdragocenejši, letos odkriti predmet, je nedvomno velik marmorni kip boga Baka. Kip je sicer prelomljen v tri dele, ki pa so tako dobro ohranjeni, da se da celota lepo rekonstruirati. Ne dosti manj ceni prof. Petković najdbo velikega satirja. Tudi ta kip predstavlja veliko umetniško in zgodovinsko vrednost.

* **Požar v avtomobilski garaži ljubljanskega poštnega ravnateljstva.** Te dni se je vnela avtomobilska garaža poštne ravnateljstva, ki je nameščena v 4 objektih v Robini ulici za starim pokopališčem pri Sv. Krištofu. Prvo poslopje, v katerem se nahaja pisarna in pa nekaj uradniških stanovanj, je zidano. Za to stavbo se nahajata na obširnem dvorišču dve moderni baraki, zgrajeni iz valovite pločevine, ki jo je prejela naša država iz Nemčije na račun reparacij. V prvi baraki je bilo spravljenih ob času požara 6 avtomobilov, eden popolnoma nov. V drugi pločevinasti baraki pa je bila nagromadena velika množina brzozavnega in telefonskega materiala. Za omenjenima objektoma je stal še četrti objekt, popolnoma nova lesena baraka, v kateri so se nahajale kovaška in ličarska delavnica ter skladišče lesa. Na še nepojasnjen način je nastal v tej zadnji baraki požar, ki je postal kmalu na daleč viden. Visoko so švigali plameni. Prvi je opazil ogenj slučajno mimoidoči vajenec Franca Kristana, lastnika avtogaraže in mehanične delavnice ob Dunajski cesti. Odhitel je v delavnico k svojemu mojstru, kateremu je v kratkih besedah naznanil nesrečo. Gospod Kristan je nemudoma odhitel k gorečemu poslopiju, kjer je naletel na soprogo nekega pošnega uradnika. Gospod je takoj odhitel v bližnjo Ravniharjevo žago, odkoder so telefonično obvestili mestni gasilski urad. Med tem časom je g. Kristan poiskal na dvorišču sekuro, ker drugega pripravnega orodja ni bilo pri roki, in je z njo z največjim napotom po daljšem razbijanju trde pločevine odprl

prvo ogroženo barako, v kateri so se nahajali avtomobili. V tem je prihitelo iz bližnje orožniške šole blizu 30 orožnikov, ki so pomagali gosp. Kristanu izvleči avtomobile iz barake na dvorišče in jih tako rešiti neizogibnega uničenja. Nato so odprli še drugo barako, v kateri so se nahajali telefonski in brzozavni kabli. Tudi to barako so popolnoma izpraznili in rešili ves inventar. Koncem te barake se nahaja hišnikovo stanovanje, ki pa je bilo tudi zaklenjeno. Reševalci so morali vdreti v sobo, iz katere so iznosili vse pohištvo. Med rešenim materialom se je nahajalo tudi več telefonskih celic, dalje več lesenih poštinih vozičkov, ki služijo za prevoz pošte iz vlaka na kolodvorski pošni urad, in nekaj pošne uprave. Kmalu je prihitelo na pomoč vojaštvo in neposredno za njim tudi mestno poklicno gasilstvo z motorno brizgalno in trenskim vozom. Gasilci so takoj stopili v akcijo in že v nekaj minutah so pričeli trije mogočni vodeni curki gasiti požar. Kmalu nato je prispelo na lice mesta tudi prostovoljno gasilno društvo, ki je svojim poklicnim tovarišem spretno pomagalo pri gašenju. Vročina je bila strašna, vendar je uspelo požar lokalizirati in kmalu nato pogasiti. Škoda je znatna, vendar se ima pošna uprava zahvaliti požrtvovalnim reševalcem, da je bil dragoceni material, ki ima ogromno vrednost, pravočasno in nepoškodovan spravljen na varno.

* **Neurje in požar na Dolenskem.** V soboto zvečer je obiskala Belo cerkev pri Novem mestu huda nevihta. Naliv, bliski in grom so vzbujali strah in grozo. Posebno vinogradniki so bili v skrbeh za svoje nad vse dobro uspevajoče vinograde. K sreči ni bilo toče. Okrog 9. zvečer je plat zvona farne cerkve razburil vaščane. Strela je užgala gospodarsko poslopje posestnika Janeza Mohorja v Selcih blizu Bele cerkve. Poslopje, s slamo krito, je bilo trenutno v plamenih. Tako naliv kakor smer vetra sta pripomogla, da ni objel plamen tudi poleg stojee hiše. Na kraj nesreče je kmalu prihitela gasilna brizgalna iz Bele cerkve, kateri sta se pridružili tudi brizgalni iz Smarjete in St. Petra. Skupni pomoči so je posročilo ogenj lokalizirati in polagoma udušiti.

* **Zalostna smrt izumitelja.** Nedavno je v bližini Zaprešiča izvršil samomor elektrotehnik Schenner, rodom iz Krškega, uslužben kot elektrotehnični poslovodja pri zagrebški tvrdki Pamučna industrija Hermana Pollaka. Schenner je bil izvrsten elektrotehnik. Absolviral je državno obrtno šolo v Gradcu ter sploh uspešno deloval kot elektrotehnik. Pred nekaj leti je izkonstruiral zavarovalo za motorje proti premočni struji. Za izum si je izposloval patent in bil trdno prepričan o velikem uspehu svojega izuma. Pričakovanega uspeha pa ni dosegel: tvrdke, katerim je ponudil odkup svojega patenta, so se izjavljale rezervirano, kar je Schennerja tako potrl, da je izvršil grozen samomor na železniškem tiru pri Zaprešiču: lokomotiva mu je odrezala glavo.

* **Preprečena nesreča pri brzovlaku.** Beograjski brzovlak, ki je vozil proti Ponikvi, je bil te dni ustavljen od nekega kmeta, ki je stal ob progi in opazil, da se je vnela streha na nekem vagonu. Ogenj so povzročile iskre iz dimnika. Pogasili so ga pravočasno in brzovlak je vozil dalje z osemminutno zamudo.

* **Ponesrečenec med prevozom v bolnico umrl.** 42letni delavec Ferdinand Cebin iz Kotredeža, zaposlen v Preserjeh pri Braslovčah, je dobil pri mlatilnem stroju težko telesno poškodbo. Na odredbo okrožnega zdravnika je bil prepeljan v javno bolnico v Celju. Zdravnik, ki ga je pregledal, pa je mogel samo ugotoviti, da je Cebin med potjo umrl.

* **Podtaknjen ogenj.** Te dni ponoči je nastal ogenj v Stari cerkvi pri Kočevju. Vnelo se je dvoje gospodarskih poslopij gostilničarja Pečeta in njegovega sosedu. Obe poslopji sta zgoréli do tal. Veter je pihal s severne strani in gnil utrinke na vse strani, tako da so morali celo prebivalci iz vasi Konec polivati svoje strehe. Zgoréli so štirje prašiči, velika zaloga moke in vse seno. V stari cerkvi so takoj slutili, da je bil ogenj podtaknjen. Osumili so mesarja P., ki je bil tudi aretiran.

* **Električni tok usmrtil strojnika.** V pondeljek zvečer je 24letni Vinko Maznik, pristojen na Rako pri Krškem, zaposlen pri gradbi palače Poštne hranilnice v Ljubljani kot strojnik, pregledoval električno napeljavo v notranjosti stavbe. Maznik je pri tem po nesreči prijel za žice in padel 8 metrov globoko v klet, kjer je obležal s težko rano na glavi. Ponesrečenca so poskušali spraviti z umetnim dihanjem k življenju, a je bil vse zaman. Ko je prispel policijski zdravnik dr. Avramovič, je mogel ugotoviti samo smrt. Truplo nesrečnega Maznika, ki je slovel kot dober in marljiv delavec, je bilo prepeljano v mrtvašnico.

* **Strela usmrtila dekle in zažgala hišo.** V soboto zvečer je udarila strela v hišo posestnika Josipa Dimca v Depali vasi pri Domžalah. Vsa hiša je bila naenkrat v ognju. Le neumornemu in požrtvovalnemu delovanju gasilcev iz Trzina, Stoba in Domžal se je zahvaliti, da niso pogorele še druge hiše in gospodarska poslopja. Posebno fragično pa je bilo, da je strela ubila 16letno domačo hčer Marijo, ki je ob času nevihte sedela v veži ob zidu. Nezavestno so prenesli v sosednjo hišo in takoj pričeli z umetnim dihanjem, a vse je bilo zaman. Strela je nadalje tresčila v hišo Rajmunda Oberwalderja v Domžalah in mu podrila dimnik. — Tudi na Rodici pri Domžalah je tresčilo v hlev posestnika Jakoba Pogačarja in ubila enega konja, domačine pa je močno pretresla in deloma ožgala.

* **Smrtna nesreča.** Te dni zvečer se je z motornim kolesom zaletel v voz Alojzija Smoleta tik pred Grosupljem grosupeljski gostilničar in lesni trgovec g. France Lampič. Hudo ranjeni Lampič je bil prepeljan v Leonišče v Ljubljano, kjer je poškodbam podlegel. Priljubljeni pokojnik je bil deloven in požrtvovalen blagajnik grosupeljskega Sokola, ki ga je z njegovo smrtjo zadel hud udarec. Truplo blagega pokojnika so prepeljali iz Ljubljane v domači kraj, kjer se je vršil pogreb ob številni udeležbi občinstva, kar je pričalo, da je bil pokojnik splošno spoštovan. — Blag mu spomin!

* **Nesreča pri delu.** V opekarni v Lajterspergu se je dogodila težja nesreča. 17letna delavka Matilda Vargčeva je padla iz vzpenjače ter si pri padcu zdrobila čeljust in dobila težke notranje poškodbe. Ponesrečeno dekle je rešilna postaja odpeljala v bolnico.

* **Nesreča pri mlačvi.** Ivan Bregar, dolgoletni župan, posestnik in gostilničar v Robu pri Velikih Laščah, je po nesrečnem naključju vtknil pri mlatenju v mlatilnico levo roko, ki mu jo je tako poškodovalo, da se je moral nemudoma podati v bolnico.

* **Neznani utopljenec pri Sevnici.** V soboto so kopalci potegnili iz Save na Logu pri Sevnici truplo okrog 30 do 40 let starega, dobro rejenega moškega. Utopljenec je bil oblečen v boljso rjavno obleko in lepo sraico. Pri njem se je našla listnica z vsebino 90 dinarev in s svinčnikom pisano pismo, na katerem se je dalo ugotoviti naslov: «Kati Alič, Lovački Rog, Zagreb, Ilica br. 14.» Truplo je ležalo v vodi komaj par dni in so ga pokopali na Logu pri Sevnici.

* **Poskušena samomora v Mariboru.** V četrtek ponoči je skočila v Dravo 24letna Magdalena L. Z rešilnim čolnom so jo še pravočasno rešili. Rešenka je pripovedovala, da je povod njenega obupnega čina spor z ljubimcem. — Na originalen način pa je hotel ubežati iz življenja Janez K., doma blizu Hoč. Mož ga rad srka ter je uverjen, da bi bila najlepša smrt, če bi se človek s srčno napako napil primerne količine žganja. Pil je res vso noč in je proti jutru obležal v nezavesti. Rešilni oddelek ga je zopet obudil k življenju. Janez pravi, da bo še večkrat poskušal na ta način se znebiti nadležnega življenja.

* **Mlad pokvarjenec.** Te dni je padel ljubljanski policiji v roke mlad pokvarjenec, ki bo še daleč prišel, če bo nadaljeval začeto pot. Gre za jedva 15letnega Petta P., ki je služil za pastirja pri posestniku Urbančiču na Brezovici. Predzadnjo soboto je na lepem dejal gospodarju, da bi rad odšel k svoji materi na Vič, da bi prinesel od doma svojo lepšo obleko. Gospodar je fantu rad dovolil zaproseno uslugo. Toda fant s

Neverjetna moč

je skrita v malemu zavitku.
En poizkus Vas bo pre-
pričal, da

Ženska hvala

perilo napravi snežnobelo.
V njej se perilo namoči
preko noči, za izkuha-
vanje pa je najbolje, če se
vzame

SCHICHTOVO TERPENTIN MILO

tem še ni bil zadovoljen. Naprosil je gospodarja, naj mu posodi svoje kolo, da se bo lahko hitreje vrnil. Tudi kolo mu je izročil Urbančič. Fant se je res oglasil pri svoji materi in vzel nedeljsko obleko, nato pa jo je popihal s kolesom naravnost na starino v Ljubljano. Tam je brez dolgega barantanja prodal obleko za 30 Din, nakar se je odpeljal po Tržaški cesti proti Viču. Spotoma je prodal kolo nekemu prodajalcu sladoleđa za 100 Din, toda na račun je prejel le 30 Din. Z dobljenim denarjem se je v nedeljo prav dobro zabaval. Policija je na prijavo dečka aretirala in po zaslišanju pri sladoleđarju nahajajoče se kolo zaplenila.

* **Delavsko knjižico mu je izvadil.** Karel Lubej, delavec v Zavodni pri Celju, je iskal dela na Gorenjskem. V bližini Kamnika je srečal nekoga možaka, ki se mu je predstavljal kot posestnik Ivan Brezovšek iz Domžal in mu rekel, naj stopi pri njem v službo za mesečno plačo 350 Din + hrano. Ker je bil Lubej s tem zadovoljen, je Brezovšek zahteval od njega delavsko knjižico in mu naročil, naj ga počaka v bližini gostilne kamor pride sam kmalu za njim. Lubej je čakal na dozdavnega Brezovška dva dni v gostilni, seveda brezuspešno. Šele 9. t. m. ga je opazil na celjski postaji in zahteval od njega svojo delavsko knjižico. Brezovšek mu je namesto knjižice dal 50 Din in mu je rekel, naj o stvari molči. Ljubej je zadevo takoj prijavil stražniku, medtem pa je Brezovšek ušel proti Liscam. Stražnik ga je prestregel pri levškem mostu in ga aretiral. Na stražnici je Brezovšek navedel, da se piše Franc Klinec, doma iz Medane pri Gorici. Knjižico da je izvalil od Lubeja zaradi tega, ker nima nobenih dokumentov. Pravil je, da se politika že dolgo časa po Jugoslaviji in da hodi čez mejo sem in tja, kakor se mu pač ljubi. Pri telesni preiskavi so našli pri njem legitimacijo na ime Frana Klinca, izdano od prefektura v Gradiški. Osebni opis na legitimaciji pa se ni ujemal z osebo aretiranca, ki je končno priznal, da je njegovo pravo ime Ivan Brezovšek.

* **Okradena mlekarica.** Ko je pripeljala pred dnevi zjutraj posestnica Marija Cedivnikova iz Tacna na vozičku v Ljubljano mleko, se je za hip ustavila pred Kopačevo svečarno na Celovški cesti ter odšla v hišo. Priliko pa je takoj porabil predrzen tat ter ukradel z vozička listino, v kateri je imela Cedivnikova 800 Din gotovine.

* **Prijatelj ga je okradel.** Mesarski pomočnik Holjski v Zagrebu je tamkajšnji policiji prijavil, da je ponoči vlonil v njegovo stanovanje Josip Fideršek, pristojen v občino Sv. Trojica pri

Ptuju, in mu odnesel 300 dinarjev, potem pa pobegnil v Belovar. Orožništvo je aretiralo Fiderška, ki je dejanje priznal ter izjavil, da je nameraval svojega prijatelja obiskati; ker ga pa ni našel doma, je vlonil v stanovanje in ga okradel.

* **Ciganska nadlega v Hrastniku.** Poleti se oglasijo tudi v Hrastniku večkrat cigani. Vsa komur so neprijetni ti nadležni gosti, ker cigani ne prinese nič k hiši, pač pa rad kaj odnese. Zelo umestna je zadnja odredba glede ciganov, da jih mora orožništvo aretirati in odpraviti v njihovo pristojno občino ne glede na dovoljenja za potovanje, ki jih imajo od raznih oblastev.

* **Vlom skozi okno.** Postrežnica Beti Močnikova v Ljubljani je bila večkrat tako neprevidna, da je pustila okno svojega stanovanja odprto kadar je odšla z doma. Njena razvada pa se ji je bridko maščevala. Ko se je te dni zvečer vrnila domov, je prestrašena ugotovila, da je sobo pred njo posejil neznan tat, ki se je splazil skozi odprto okno. Tat je razbil vrata pri omari in ukradel nad 200 Din gotovine, na kar je zopet skočil na cesto in izginil brez sledu.

* **Opasni tatovi pri Mariboru.** Dolgoprstni elementi so si za svoje torišče izbrali v zadnjih dneh kraje niže Maribora. Nedavno so blizu Pragerskega nekemu posestniku ukradli par svinj, ki so jih pred svinjakom zaklali in odnesli s seboj. Podobno se je zgodilo tudi v Hotinji vasi pri Hočah in so neznanj rokovanjci zopet vzeli kot plen dve debeli svinji in ju kot poprej kar pred hlevom zaklali.

* **Avtomobil težko poškodoval konja.** Dne 1. t. m. se je pripeljal v Ljubljano po opravih posestnik David Koželj z Vrha pri Krki na Dolenjskem. Po kosilu se je vračal na svojem dvo-vprežnem vozu po Dolenjski cesti proti domu. Pred neko hišo v bližini Rakovnika se je Koželj srečal s škropilnim vozom mestne občine ljubljanske. Ko sta oba voznika vozila baš drug poleg drugega, ju je hotel prehiteti neki ljubljanski avto. Zavozil je z avtomobilom ravno po sredi ceste med oba vozova. Ker je pa bilo premalo prostora, je z železno kljuko na avtomobilovi strehi težko poškodoval levega Koželjevega konja na stegnu.

* **Požar zaradi strele.** V ptujski okolici je ob priliki zadnje nevihte udarila strela v hišo posestnika Soršaka, kjer so bili domači zbrani pri večerji. Strela, ki je prebila streho, je udarila v zemljo v bližini mlade deklice, ki pa je ostala nepoškodovana. Streha je v trenutku bila v plamenu, vendar se je domačim posrečilo, da so požar s pomočjo sosedov kmalu udušili.

* **Velikansko presenečenje** so doživele te dni nekatere gospodinje, ki so prvič prale perilo z Radionom. Ne samo, da je perilo ostalo popolnoma nepoškodovano, nego je tudi mnogo lepše in bolje oprano. Vzrok je v tem, ker Radion ne vsebuje klora niti drugih škodljivih dodatkov.

* **Pri črevesnih in želodčnih boleznih** priporočena uporaba prirodne grenčice «Franz Josef» k dobri prebavi. Prebavni organi postanejo zopet sveži ter na ta način lahko dovajajo hranilne snovi v kri. Zdravniki priporočajo grenčico «Franz Josef» posebno onim ljudem, ki nimajo prilike se gibati. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Še nekaj o Koroščevem shodu v Žalcu

Sv. Lenart nad Laškimi, v avgustu.

Tega shoda se je udeležila tudi moja žena. Odkar je SLS v Sloveniji na površju, sem imel še po vsakem klerikalnem shodu, ki se ga je udeležila žena, prepir v lastni hiši. Takih primerov je menda po vsej Sloveniji mnogo.

Ko se je 15. julija t. l. povrnila iz Žalca moja žena, me je takoj poiskala ter pričela na debelo pripovedovati, da so tam neki gospod oznanili približno takole: Nihče na svetu ne sme čitati časopisa «Jutra», z ljudmi pa, ki ga čitajo, se ne sme govoriti. Tako je takoj začela grmeti na menoj, da moram odpovedati «Jutro» in da ne sme niti ena številka tega časopisa več v najino hišo. Ker sem njene srditosti in jezichenja že vajen, saj sta bila že večkrat v naši hiši predmet prepira «Jutra» in «Domovina», sem jo skušal z lepim pomiriti in dokazati nasprotno, kar pa je bilo vse zaman in ta prepir je dosegel vrhunec takrat, ko je izjavila, da gre rajši od hiše in od mene proč, kakor pa da bi še nadalje trpela taka časopisa pod svojo streho.

Ta trden sklep moje žene me sicer ni dosti iznenadil, ker sem bil prepričan, da bo še tudi to pot moja beseda več držala kakor pa ona, ki jo je slišala v Žalcu. Prišlo pa mi je nchote na misel, zakaj je meni treba v hiši tega prepira, ki se vedno ponovi, kadar gre žena k spovedi ali na kak klerikalni shod. Ali je tega prepira tudi SDS kriva?

Iz prednjega je tudi razvidno, koliko gorja napravi med ljudstvom duhovnik, ki se udeležuje do shodih, tam laže nanada, daje pobudo, ki

pride baš pri ženskah največ do izraza, namesto da bi zastopal izključno verske interese. Je pa dosti tudi takih, ki smatrajo za svojo posebno dolžnost, vplivati na versko blazne ženske, da bi te moža «spreobrnila».

Preveč je zagriženih politikov, a premalo resničnih kristjanov je med duhovništvom.

Lepo počaščenje odličnega vzgojitelja mladine in naroda

Mala nedelja, avgusta.

V nedeljo 5. t. m. smo imeli pri nas zopet lepo in pomenljivo slavnost. Na našem gričku blizu cerkve stoji že nad 30 let spomenik našega nekdanjega dušnega pastirja in zgodovinarja Antona Kremlja. Pred dvema leti smo odkrili tam v bližini spomenik našemu rojaku in narodnemu buditelju dr. Razlagu. Malonedeljsko ljudstvo je s tem pokazalo, kako visoko zna ceniti zasluge odličnih mož.

Zopet smo letos pokazal čut hvaležnosti enemu takemu možu, pokojnemu šolskemu ravnatelju Simonu Cvahtetu, ki je od leta 1884. do 1920. deloval na naši šoli in vzgojil tekom teh let na stotine in tisoče naših kmetov, obrtnikov, delavcev, pa tudi inteligence, katere je še ogromno število danes raztresene po vsem svetu. To se je pokazalo minulo nedeljo, ko se je velik del teh njegovih bivših učencev skupno z domačim ljudstvom udeležil odkrivanja spominske plošče, katero je z zbirko med bivšimi učenci pokojnika oskrbel pripravljalni odbor, sestojč iz vseh štirih županov župnije in zvišjim finančnim svetnikom gosp. Martinom Spindlerjem iz Ljubljane na čelu. Plošča je vzdana na šoli. Vsa Mala nedelja je bila že v soboto popoldne vsa v zastavah in cvetju ter zelenju. Od vseh strani so prihajali gostje in v nedeljo zjutraj se je zbrala na našem gričku ogromna množica naroda od blizu in daleč. Vsa ta množica je v veličastnem sprevedu z godbo na čelu, ki je svirala žalostinke, najprej korakala na pokopališče, kjer se je s kratkim nagovorom predsednika pripravljalnega odbora in z izvršitvijo duhovnih obredov poklonila manom pokojnika ob njegovem grobu. Domači pevski zbor, kateremu so pristopili tudi razni pevci — gostje, je zapel «Vigred», domača godba je pa odsvirala žalostinko. Slavnostni maši, katero je služil tudi učenec pokojnika, duhovni svetovalec g. Franc Spindler, se je izvršilo na zelo slovesen način odkritje spominske plošče s kratkimi nagovori predsednika pripravljalnega odbora, predsednika učiteljskega društva za ljutomerski srez gosp. Karla Mavriča, zastopnika UJU g. šolskega upravitelja Hrena, zastopnika akademske omladine g. Jeršeta ter zastopnika domačinov g. župana Spindlerja iz Radoslavcev.

V Društvenem domu se je nato vršilo skupno kosilo, katerega se je udeležilo več sto gostov in med katerimi je naš rojak g. šolski upravitelj Franjo Cvetko iz Krčevine pri Mariboru, ki je istotako bivši učenec pokojnika, a je že tudi deloval kot učitelj na naši šoli pod njegovim vodstvom, obujal lepe spomine na blagega pokojnika.

Popoldne se je v Društvenem domu izvršila lepa otroška prireditev ob obilnem obisku, nato pa preprosta ljudska zabava.

Pri odkritju spominske plošče je vzbujalo pozornost 37 najrevnejših šolskih otrok naše fare, ki so bili že pred slavnostjo obdarovani s celo obleko in obutvo, kar se je vse nabavilo iz zbirke za spominsko ploščo, katere presežek se je po intencijah blagega pokojnika porabil v ta namen. Čujemo, da je tudi prireditev sama še dala nekaj prebitka, tako da bo mogoče nabaviti obleko in obutev še za nekaj otrok. Tako vidimo, da niso brez vzroka poudarjali skoro vsi govorniki ob priliki odkritja spominske plošče, da naše malonedeljsko ljudstvo res zna ceniti zasluge velikih mož in da jim zna pokazati svojo hvaležnost. Nedvomno gre tu tudi velika zasluga našim vrlim kulturnim delavcem, ki neprestano prosvečajo naše ljudstvo in ga navajajo k dobremu in plemenitemu. Naj bi tako bilo tudi naprej in v vedno večji meri!

ŽENSKI VESTNIK

RAZMNOŽEVANJE VRTNIC S POTAKNICAMI.

Vrtnice lahko vzgojimo tudi iz potaknic, to je grmičaste ali prtilikave vrtnice. Čas za to je od junija do septembra.

Potaknice dobimo od zlahtnih vrtnic-grmovk ali od vrtnic-kronovk. V ta namen vzamemo oblesenele mladike, katere odrežemo na tri očesca, in sicer tako-le: Tisti del, ki pride v zemljo, odrežemo neposredno pod očesom, tisti del, ki gleda iz zemlje, pa 2 cm nad očesom.

Te potaknice posadimo v toplo gredo ali v nizek zabo, če pa tega nimamo, pa lahko tudi kar na vrtno gredo. Topla greda ali zabo sta seveda boljša, ker ju lahko pokrivamo s steklenimi šipami, kar pospešuje razvoj mladik.

Potaknice posadimo v zmes 5—6 cm dobro namočenega peska, ki ima za podlago 10—12 cm dobre rodovitne prsti. V tako pripravljeno zmes vtaknemo mladike 4—5 cm globoko.

Ako se očesca razvijejo, se je delo obneslo. Iz očesca, ki je v zemlji, se razvije korenina. Potaknice moramo vedno dobro zalivati.

Prezimijo te vrtnice lahko v topli gredi, samo jih moramo z lahko prstjo pokriti, pognojeno s plevam ali listjem. Lahko jih tudi presadimo v lonce in prezimimo v kleti. Na prostem vsajene potaknice pa zadelamo čez zimo kakor vse ostale vrtnice.

Vrtnice-grmovke so posebno priporočljive, ker zelo bogato cveto, ako jih zadelamo z listjem ali smrekovimi vejami, da ne trpe mraza.

Za kuhinjo

Nadevana paprika. Sladko papriko (zeleno) operi, pri peclju ravno odreži in odstrani seme. Nato jo s kropom popari in pusti par minut v kropu, da se malo ohladi. Ohlajeno napolni s sledečim nadevom: Pol kile govejega mesa (če je zraven tudi teletina ali pa svinjsko meso, je še boljše) drobno sesekljaj, oziroma faš-raj, nato prideni tri pesti opranega riža, eno jajce in soli, vse skupaj dobro zmešaj in s tem nadevaj papriko. V kozo deni žlico masti, na kateri si zarumenila malo čebule, in naloži nadevano papriko drugo poleg druge. Nato duši počasi eno uro, a moraš večkrat in previdno papriko z vilicami obrniti, da se ne prižge, in vedno malo vode priliti. V drugi kuzi kuhaj pol kile paradižnikov, katere si raztrgala na kosce. (Vode ne pridevaj, ker dajo paradižniki sami dovolj soka.) Ko so pol ure vreli, jih pretlači skozi sito. V kozici napravi iz žlice masti in žlice moke rumeno prežganje in to prežganje zalij s pretlačenimi paradižniki, dobro zmešaj in zlij na dušeno papriko. Nato prilij toliko vode ali juhe, da je paprika pokrita z omako, dodeni še dve žlici kisle smetane. Naj vre še četrt ure, na kar daj na mizo. H papriki pripravi še zmečkan krompir kot prikuho.

Stročji fižol zabeljen. Skuhaj fižol v slani vodi. Ko je kuhan, odcedi vodo, stresi fižol v skledo in zabeli z mastjo, na kateri si zarumenila krušne drobtine. Ali pa: Precvri slanino ali ocvirkovo mast in s tem zabeli fižol.

Krompir s karfijolo. Štiri debele krompirje operi in olup, zreži na kosce in daj v lonec kuhat. Ko zavre, osoli in prideni še eno zrezano karfijolo. Ko je oboje kuhano, odcedi vodo v drugo posodo in jed dobro stlači. Nato razbeli žlico masti ali sirovega masla (putra), na razgreto mast stresi eno žlico krušnih drobtin, in ko porumenijo, jih stresi v pretlačeni krompir, dobro zmešaj in prilij odcejeno vodo. Zopet dobro zmešaj in daj kot prikuho k mesu.

Praktični nasveti

Madeže od katrana namaži z rumenjkom. Ko se rumenjaki posuši, drgni s ščetko, zmočeno v topli vodi, in drgni madež, dokler popolnoma ne zgine. Lahko pa odpraviš katranov madež tudi, če ga namažeš s presnim maslom in izpereš z

zelenim milom, ki ga dobiš v drogeriji. Ako je barva blaga občutljiva, rabi namesto mila benecin. Na isti način odpraviš tudi mastne madeže.

Madeže od jaje na volneni obleki moramo pustiti najprej, da se posuše. Volneno krpo namočimo v vodi, namažemo madež z belim milom in nato dobro izperemo, da gre vsa milnica ven.

Madež od laka moraš zelo hitro izprati z mrzlo vodo. Istotako madeže od čaja ali čokolade. Ako teh madežev ne vzame mrzla voda, jih namakaj več ur v mleku. Toda mleko moraš večkrat menjati.

Likalnik moraš imeti vedno v dobrem stanju, sicer težko in slabo likaš. Da bo likalnik vedno gladek in čist, ga operi večkrat z vročo vodo, v kateri si raztopila precej sode.

Da preženeš molje iz omar, razprši po omarah, kjer hraniš obleko, nekoliko kapljic terpentina. Terpentinovoga duha molji ne prenesejo. Dobra zaščita proti moljem je tudi časopisni papir. Volnene ali suknene stvari, ki so posebno v nevarnosti pred molji, dobro zavij v časopisni papir. Tudi s tobakovim listjem se dajo molji pregnati, ki ga položiš v omare za obleko. Najboljše sredstvo proti moljem pa je naftalin, s katerim potresi obleko. Dobiš ga v drogeriji in ni drag.

Tipke pri orglah in klavirjih postanejo sčasoma umazane. Da jih očistiš, jih namaži z limoninim sokom in potem dobro obriši s suho krpo.

ZANIMIVOSTI

Stražna katastrofa italijanske podmornice

Italijansko vojno mornarico je zadela katastrofa, ki je zelo podobna strahoviti nesreči, ki se je nedavno pripetila neki ameriški podmornici.

Predzadnji ponedeljek zvečer je v bližini Brionskih otokov manevrirala v vzhodni smeri velika italijanska podmornica «F 14». Dvignila se je baš z veliko naglico iz morja, ko je nepričakovano priplula mimo torpedovka «Missori». Torpedovka se je pri tej priliki tako nerodno okrenila, da je zadela postrani v podmornico, ki se je takoj potopila in obležala v globočini 50 do 60 metrov pod morsko višino.

Radiotelegrafist «Missorija» je takoj prosil za nujno pomoč in so res kmalu prispela na kraj nesreče letala, več torpedovk in remorkerjev. Reševalno akcijo je vodil admiral Fochini z bojne ladje «Brindisi», ki je bila zasidrana v neposredni bližini nesreče. Po dveurnem iskanju je neko letalo ugotovilo kraj, kjer je ležala podmornica. Takoj so bile pripravljene sesaljke za dovajanje zraka v podmornico. V podmornici je bilo 30 mož posadke in oficirjev, ki so se borili na morskem dnu z življenjem in smrtjo.

Reševalna dela so se nadaljevala vso noč od pondeljka na torek in so že toliko napredovala, da se je posrečilo potaljačem oviti podmornico z vrvmi in jo nekoliko dvigniti. Naslednjega dne so spravili podmornico na površje in ugotovili, da je mrtva vsa posadka, obstoječa iz dveh oficirjev, 24 mornarjev in šest mehaniških vajencev.

Podmornica «F 14» je stala v morju navpično in se je s sprednjim delom zarila v morsko dno v globočini 40 m. Po silnih naporih se je posrečilo dospeti v stike s ponesrečenci in jim dovajati zrak. Posadka je nato odgovorila, da so vsi živi in da mirno pričakujejo rešitev. Pri reševalni akciji je sodelovalo pet torpednih rušilcev, dve podmornici in več tovornih ladij. Ko so končno podmornico povezali z železnimi verigami, so jo spravili potem s pomočjo 250 tonskega dvigala najprej v vodoravno lego, nato pa polagoma na površino vođe.

Že je gledal del podmornice izven vode, ko se je iz dosedaj še nepojasnjenih vzrokov nenedoma raztrgala veriga in podmornica je znova izginila na dno morja, odkoder so jo potem potegnili šele čez 12 ur spet na površje.

Oblastva so do zadnjega trenutka upala, da bo ostala posadka podmornice živa. Poleg tega, da so podmornici dovajali sveži zrak, je imela podmornica tudi večjo množino kisika. Ko se je podmornica pri dviganju znova potopila, pa so prenehali vsi stiki s posadko. Reševalci so zato mislili, da se je vsa posadka zaprla v kapitanovo kabino. Šele naknadno je bilo ugotovljeno, da je vsa posadka umrla strašne smrti. Ko se je namreč posadka potopila drugič, je udarila z vso močjo ob morsko dno, pri čemer so se razbili akumulatorji in se je nato posadka vsled izhlapevanja žveplene kisline vsa zastrupila in za-dušila.

× **Amundsena še iščejo.** Norveško mornariško ministrstvo je odredilo novo rešilno ekspedicijo, ki je začela iskati Amundsena in njegovega spremljevalca Francoza Guilbauda. Ribiška ladja «Heimland» bo preiskala ozemlje med otokom kralja Karla in obalo otoka Edge. Ekspedicija Američanke Boydopove pa bo preiskala s parnikom «Hobby» ozemlje okrog zemlje Franca Jožefa. Francoski admiral na križarki «Strasbourg» in kapitan Wisking sta se sporazumela, da bo križarila ladja «Yelle-Kri» po morju med parnikoma «Heimland» in «Hobby». Francoska križarka «Strasbourg» in norveški parnik «Michael Karos» bosta iskala Amundsena na odprtem morju okrog Medvedjih otokov in dalje proti vzhodu. Parnik «Quentin Rosevelt» se ne udeleži nove rešilne ekspedicije, ki bo trajala najbrž do konca avgusta.

× **Stoletni indijan, poglavar v Evropi.** Angleška vlada je pozvala v London Belega Orla, 107letnega poglavarja indijanskega plemena Siuzov. Dolga vožnja od kanadske meje starega Indijanca ni prav nič utrudila. Mož je prispel v Evropo v indijanskem kroju; prsa ima pokrita z visokimi odlikovanji ameriških in evropskih držav, na glavi ima perjanico, v kateri je perje orlov, ki jih je ujel pred 87 leti kot 20letni mladenič. Beli Orel je v Ameriki zelo znan. Pri vseh ameriških predsednikih od Lincolna dalje je bil ponovno v avdijenci. Na vrtu Belega doma v Washingtonu leži zakopana njegova bojna sekirica, ki jo je zakopal leta 1876. v znak večnega miru z belokožci. Čim je prispel v London, so ga obkolili novinarji in ga vprašali, kako je dočakal tako visoko starost. Znano je namreč, da so stoletniki med Indijanci bele vrane. Beli Orel je odgovoril: «Vstajajte zgodaj, živite enostavno in tako boste dočakali visoko starost. Pijte mnogo sveže vode in kopljite se v mrzli vodi. Topla voda ni za kopanje. Jejite čim več sadja in zelenjave. Če že jeste meso, ne sme biti preveč kuhano. Glavno pa je, da človek neprestano misli, da mora dočakati visoko starost.» Na parniku, s katerim se je vozil Beli Orel v Evropo, se je udeleževal vseh zabav in sportnih prireditev. Potnike je kratkočasil tudi z indijanskimi plesi. Ko se je v pristanišču poslovil od potnikov, so mu napravili špalir, in ko je zapuščal parnik, je poljubil po vrsti vse ženske. Moških pa ni hotel poljubiti. Mož ima kopico otrok. Najstarejši je star 77, najmlajši pa 45 let. Vnučkov in pravnukov ima pa toliko, da niti sam ne ve, koliko jih je.

× **Oživiljen mrtič.** Zadnje čase se zdravniki mnogo pečajo z oživljanjem mrtvecev. Zlasti na Danskem je bilo izvedenih več poskusov obujanja mrtičev. Danski listi poročajo o senzacionalnem uspehu slovitiga danskega zdravnika dr. Jakoba Nordentoffa, kateremu se je potom vbrizga posrečilo nekega 81letnega starčka obuditi k življenju. Vbrizgnil mu je v srce adrenalin, s katerim zdravniki že delj časa delajo poskuse. To je takole: Starček se je moral podvreči operaciji na notranjih organih, toda narkoze ni prenesel in zadela ga je srčna kap. Zdravnik je ugotovil smrt. Dihanje, žila in srce so prenehali delovati. Dr. Nordentoff je pa vbrizgnil starčku adrenalin v srce, ki je takoj zopet pričelo delovati. Seveda je ta uspeh vzbudil v zdravniških krogih precejšnjo senzacijo, vendar je več uglednih zdravnikov izjavilo, da so dosedanji poskusi pokazali, da je lahko obuditi mrtvece, če smrt ni nastopila zaradi splošne oslabelosti ali poškod-

„Imam časa“

pravi razumna Mica. „Ne stojim po cele dni pred prerilnikom in se ne mučim s težkim pranjem perila. Zame to delo opravlja RADION in

varuje perilo!“

vanja važnih organov. Življenje tudi uspe samo v primerih, če je bilo vbrizganje izvršeno deset minut po nastopu smrti.

× **Ženske z dolgimi krili težko najdejo ženina.** Da lahko dolgo krilo zapre ženski vrata v zakonski raj, priča resnična zgodba, ki se je pripetila te dni v Liverpoolu. Neka Barkerjeva je vložila tožbo in zahtevala od nekega Curthona odškodnino, ker jo je nesrečno naključje prisililo nositi dolga krila. Curthon se je namreč zaletel v njo z motociklom. Barkerjeva je padla in si močno opraskala noge. Na desni nogi se ji bodo vse življenje poznale globoke brazgotine. Zato seveda ne more nositi kratkih kril in sirota se je kmalu prepričala, da moški žensk v dolgih krilih nimajo posebno radi. Nihče se ne zmeni zanjo in tako ji preti nevarnost, da bo ostala stara devica. Dva strokovnjaka sta pregledala njeno nogo in ugotovila, da mora res nositi dolga krila. Sodnik jo je skušal prepričati, da dolgo krilo za žensko ni tako velika nesreča, da bi morala tožiti in zahtevati odškodnino. Toda Barkerjeva je odgovorila, da sodnik v tem primeru ne more biti pravičen, ker je že prestar. Mladi moški mislijo drugače o kratkih krilih. Sodnik je pod težo teh dokazov unolknil in ob-

sodil motociklista na 1500 šterlingov globe, ki bi mu je pa ne bilo treba plačati, če bi se z Barkerjevo poročil. Toda Curthon je raje plačal globo, kakor da bi zlezal v zakonski jarem.

× **Največji daljnogled na svetu.** Mesec, redni spremljevalec naše zemlje, razynema že od nekdanj človeško domišljijo. Prastari naši predniki so si že na najrazličnejše načine razlagali njegove spremembe. Mesečina ima svoj čar danes, ko si jo znamo razložiti, prav tako kakor nekdanj, ko je bil mesec še uganka za človeštvo. Odkar je Hewels v 17. stoletju z nerodnimi daljnogledi tedanje dobe opazoval mesec, se je opisovanje meseca naglo izpopolnilo ter zavzelo važno mesto v zvezdoslovju. Konstrukcija daljnogledov se izpopolnjuje in tako se doznava vedno več o mesecu in o drugih planetih. Največji daljnogled sveta, ki ima 260 cm odprtine, se nahaja na postaji Mount Wilson v Kaliforniji. S takim daljnogledi se vidi, kako burno preteklost ima za seboj mirni spremljevalec zemlje. Natančno se vidijo ogromni prepađi, kojih premer znaša 30 do 100 kilometrov. Prihodnje leto se bo postavil še večji doljnogled na 1350 m visoki gori Salève južno od Mont Blanca. Ta daljnogled bo imel še enkrat tako veliko odprtino kakor oni v Kaliforniji.

× **Plinski samokres.** Novo morilno orožje so iznašli v Ameriki. Doslej smo slišali, da se uporabljajo strupeni plini le v vojnem klanju, v bodoče pa jih bo uporabljalo človeštvo tudi v zasebne svrhe. Neki inženjer je sestavil cevko, podobno nalivnemu peresu, ki se napolni s strupenim plinom in se torej še laže nosi s seboj kakor samokres. Plin iz tega orožja je tako strupen, da more zastrupiti vso sobo, v kateri se dalje po zastrupljenju ne more stanovati. Nasprotnika, na katerega se strelja, je mogoče umoriti na daljavo štirih metrov. Združene države so se že odločile, uporabljati te samokrese v borbi proti predrznim tihotapcem alkoholnih pijač.

× **V Parizu izgine letno neznanokam 500 ljudi.** To so ugotovili na policiji francoske prestolnice. V to številko 500 spadajo samo take osebe, o katerih se tudi kasneje nikdar ne izve, na kakšen način so izginile iz Pariza. Policija je prepričana, da je vmes zelo mnogo zločinov, da pa vendar izgine večina oseb po raznih nedovoljenih potih v Ameriko.

× **Maček ustrelil mladeniča.** Šestnajstletni francoski deček Delarue je čistil samokres. Ko je bil z delom gotov, je samokres zopet nabasal in ga položil na mizo, sam pa je pričel čitati. Med tem je domači maček skočil tako nerodno na mizo, da se je samokres sprožil. Krogla je zadla mladeniča naravnost v sence, tako da je mladenič obležal na mestu mrtev.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Krepko jo je zavrnila.

Vdova (po advokatu): «Vi se torej poročite, Neža?»

Kuharica: «Da, milostiva. Krošnjarja Janeza bom vzela.»

Vdova: «Tako? Samo krošnjarja?»

Kuharica: «No, mislim, da je živi krošnjar boljši kakor mrtev advokat.»

Opasno.

Sinko (očetu): «Danes smo se učili v šoli, da živali vsako zimo menjajo svoj kožuh.»

Oče: «Ne govori tako glasno! Mama je v drugi sobi...»

Pretkanee.

Vlak so napadli razbojniki in zahtevali od potnikov denar. Dva trgovca sta takoj izvlekla iz žepa denarnici, da ju izročita rokovnjačem. Preden pa je eden trgovcev izročil denar razbojnikom, je odšel od celokupne vsote pet tisočakov ter jih dal svojemu tovarišu trgovcu z besedami: «Na, vzemi, dolžan sem ti bil pet tisočakov! Sedaj sva „kvit“...»

MALI OGLASI

Harmoniko

prvovrstno, še novo in lahko, proda za 3000 dinarjev Stefan v 5. mestni hiši, Bežigrad-Ljubljana.

Mesarski mojster išče za svojega sina, ki je deloval že tri leta pri njem, v dobri in poštenu hiši

mesto vajenca, odnosno praktikanta.

da se v tej stroki popolnoma izvežba. — Ponudbe na upravo «Domovine» pod šifro «Marljiv 68». 192

Deske

Jelka, smreka, mošte, kupim večjo množino proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe s ceno franko vagon je nasloviti na «Mangart», Ljubljana, poštni predal 43. 184

Za birmo!

blago, obleke vseh vrst kupite najugodnejše v trgovini Franc Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. Nakup jajc, masla, putra, suhih gob in vseh poljskih pridelkov. 183

Žimnice (modroce)

vrhne in spodnje, otomane, razne divane žimo, afrik. cvil in vse potrebščine prodaja najceneje tapetnik Rudolf Sever, Ljubljana, Marijin trg 2.

Gostilno

na prometnem kraju v Ljubljani, na Gorenjskem ali Dolenjskem iščem v najem, eventualno tudi kupim za zmerno vsoto. — Ponudbe na upravo «Domovine» pod «Gostilna 99».

Gostilno

manjšo, na deželi želi v najem ali na račun vdova srednjih let, Ore tudi kot natakarica ali kot opora gospodinji. — Cenj. ponudbe na upravo «Domovine» pod «Pridna in poštena».

Gostilno in mesarijo

z vsemi pritliklinami in stanovanjem v industrijskem kraju v okolici Maribora takoj oddam v najem. — Ponudbe na upravo «Domovine» na podružnico v Mariboru pod «Mesarija».

Vinotoč in gostilno

s stanovanjem in veliko kletjo oddam. Odgovor le na osebni obisk. Privšek, Ljubljana, Dunajska cesta 7.

V Kranju na glavnem trgu (najprometnejša točka, industrijsko mesto) oddam v najem

šest večjih in manjših skladišč

priljubljenih za vsak obrt. — Interesentje naj se javijo pri lastniku Francu Majdiču.

Moško kolo

dobro ohranjeno, po nizki ceni proda Wisjan Ljubljana, Kolodvorska ulica 25.

Mlatilnice, slamoreznice, čistilniki za žito.

kotli za žganjekuho in krmo vedno najceneje pri Fr. Stupici v Ljubljani, Gosposvetska cesta 1.

Hišico

s 3 do 6 orali zemlje kupim v oddaljenosti do 35 km od Ljubljane, najraje na Dolenjskem. — Ponudbe na upravo «Domovine» pod šifro «Hišica tako».

Jabolka

vseh vrst, samo v vagonskih množinah, kupujem za inozemsko trdiko. — Ponudbe na poštni predal 1. Maribor.

Enonadstropna hiša

v Novem mestu, Dolga ulica 31, z lepim stanovanjem in prostranim lokalom, pripravnim za vsak obrt, na prodaj ali pa se odda takoj v najem — Poizve se v Novem mestu, Dolga ulica 3.

Posestvo

v cenl do 40.000 Din kupim v bližini Ptuja ali v Središču. — Ponudbe na upravo «Domovine» pod šifro «Dom».

Dve krasni parceli

Bežigrad-Ljubljana, proda «Posredovalec», realitetna pisarna na Sv. Petra cesti 18, Ljubljana.

Kupim stavbno parcelo

v nepreoddaljeni okolici mesta. — Ponudbe pod «Parcela 500» na upravo «Domovine».

Ugoden nakup!

V Novem mestu prodam enodružinsko hišo z lepim zelenjavnim vrtom in gozdom. Primerno za upokojenca ali obrtnika. — Ponudbe na upravo «Domovine» pod šifro «Krasna lega».

Hiša na Gorenjskem

v večjem trgu, dvonadstropna, z dobro vpeljavno manufakturno trgovino naprodaj. Gospodarsko posloplje in lepa delavnica za ključavničarja, ki je v kraju potreben. — Naslov v upravi «Domovine».

Kamenoseška industrija

ustanovljena 1860.

Alojzij Vodnik

LJUBLJANA, poleg glavnega kolodvora

Cerkvena častna dela: altariji, prižnice, obhajilne mise itd. Marmornate plošče za pohištvo, elektromonterje, strojarje, trgovske pulte, mesnice, kopalnice, stolnice, in veže v vseh barvah. Nagrobni spomeniki, mavzoleji, rodbiuske grobnice, kapele. Marmornati kamni za salone in elegantna stanovanja. Kameniti lijkali za kuhinje. 133

Tovarna
glasbil,
gramofonov
in
harmonik.
Skladišče:

Do sedaj najcenejša
trdika v državi!

MEINEL & HEROLD
R. LORGER, MARIBOR št. 104-A

Violine od Din 95 — d. Ročne harmonike od Din 85 — d.
Tamburice od Din 98 — d. Gramofoni od Din 345 —
ZAHTEVAJTE NAS VELIKI KATALOG, KATEREGA
149 VAM POSLJEMO BREZPLACNO.

ŽIMA

za modroce, najboljša in najcenejša, pri
M. Masterl,
tovarna žime, Stražišče pri Kranju.

Radijski aparati zastonj!

Nemška razpošiljalna tvrdka daje v svrhu reklame in nadaljnega priporočanja v Jugoslavijo večje število svojih prvovrstnih radijskih sprejemnih aparatov do štirisvetiljnega aparata interesentom v last. S tem niso zvezane nikake obveznosti. Male stroške (za pošto, ovoj itd. itd.) mora trpeti prejemnik.

Interesenti naj blagovolijo z dopisnico poslati natančno in razločno napisan naslov na:

Radioversand E. Gräb & C. Rottloff, Abt. X.

Berlin N 4, Gartenstraße 100.